

CultuurSchakel

Jaarverslag
2019

Colofon

© CultuurSchakel, april 2020

Samenstelling:

directie en medewerkers CultuurSchakel

Eindredactie:

Marketing & Communicatie

Vormgeving:

Mik ontwerpers

Fotografie:

Jurriaan Brobbel, Bart Versteeg, Ron Jenner, Chris Lans,
Sjoerd van der Hucht en CultuurSchakel

Inhoud

1.	Inleiding	4
2.	Diversiteit en inclusie	6
3.	Expertisecentrum Cultuuronderwijs	9
4.	Cultuuronderwijs en Cultuurparticipatie verbonden	15
5.	Afdeling Cultuurparticipatie	18
6.	Subsidieloket	23
7.	Marketing en Communicatie	27
8.	Personele zaken	33
9.	Raad van toezicht	36

Hoofdstuk 1

Inleiding

1.1 Doelstelling CultuurSchakel

CultuurSchakel is actief binnen cultuuronderwijs onder schooltijd en cultuurparticipatie in de vrije tijd.

De organisatie van CultuurSchakel bestaat uit vier pijlers:

- Expertisecentrum Cultuuronderwijs
- Project Cultuuronderwijs op zijn Haags
- Afdeling Cultuurparticipatie
- Subsidieloket

Via het Expertisecentrum Cultuuronderwijs en Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH), zet CultuurSchakel zich in voor cultuuronderwijs met kwaliteit voor alle Haagse scholen. De afdeling Cultuurparticipatie en het Subsidieloket maken zich sterk voor cultuurparticipatie voor iedere Hagenaar. Hierbij is sprake van een duidelijke relatie en kruisbestuiving. Samen werken we aan een doorstroom van binnen- naar buitenschools cultuuronderwijs.

1.2 Over de vier pijlers

Het Expertisecentrum Cultuuronderwijs is de enige onafhankelijke organisatie in Den Haag die scholen en culturele aanbieders helpt bij hun cultuuronderwijs. Onze persoonlijke aanpak in het primair onderwijs, waarbij alle Haagse po-scholen gekoppeld zijn aan een cultuurcoach, zorgt voor een succesvolle en intensieve relatie met scholen. De cultuurcoaches ondersteunen, adviseren en bemiddelen tussen scholen en passend cultureel aanbod en bieden deskundigheidsbevordering. De ontwikkeling van cultuuronderwijs op de scholen zien we terug in meer cultuurplannen, icc'ers en toename van ingekochte culturele activiteiten. In 2019 konden we ook cultuurbezoeken voor de eerste twee leerjaren van het voortgezet onderwijs organiseren.

De overleg- en samenwerkingspartners van het Expertisecentrum zijn Haagse culturele aanbieders, scholen, schoolbesturen, pabo's, landelijke collega-instellingen, het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) en het Fonds voor Cultuurparticipatie (FCP). De resultaten van het Expertisecentrum Cultuuronderwijs beschrijven we in hoofdstuk 3.

Het project Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH) wordt gefinancierd door het Fonds voor Cultuurparticipatie en gemeente Den Haag. In 2019 focusten we op de doorontwikkeling van de leerlijnen en implementatie van COH op scholen en bij culturele aanbieders. De COH-werkzaamheden van 2019 beschrijven we, op verzoek van het FCP, in een apart

verslag. Overleg- en samenwerkingspartners zijn Haagse culturele aanbieders, scholen, schoolbesturen, collega-instellingen, het LKCA en het FCP en de gemeente Den Haag.

De afdeling Cultuurparticipatie neemt binnen het vrijetijdskunstveld een onafhankelijke positie in. We stimuleren samenwerkingsinitiatieven en kennisuitwisseling via adviestrajecten en netwerk- en scholingsbijeenkomsten. Daarnaast brengen we het veld in beeld via de website van CultuurSchakel en diverse podia/evenementen. De belangrijkste speerpunten waren diversiteit, aandacht voor jongeren en ouderen en talentontwikkeling binnen de popmuziek. Overleg- en samenwerkingspartners zijn Haagse amateurkunstenaars en culturele aanbieders, de acht cultuurankers, de Ooievaarspas, Fonds 1818, het LKCA, welzijns- en zorgorganisaties en bewonersorganisaties. De resultaten van de afdeling Cultuurparticipatie komen aan bod in hoofdstuk 5.

Het Subsidieloket heeft een unieke positie in Den Haag voor actieve kunstbeoefening door verenigingen en initiatieven in de vrije tijd, door uitvoering van de *Haagse Regeling Amateurkunst*. Met de laagdrempelige subsidieregeling *Geld voor je Kunst!* bereiken we nieuwe groepen. Overleg- en samenwerkingspartners zijn andere fondsen. Landelijk spiegelen wij ons aan gelijksoortige organisaties en wisselen we kennis uit. De resultaten van het Subsidieloket beschrijven we in hoofdstuk 6.

Naast de eigen activiteiten, zijn er overkoepelende doelen of activiteiten waaraan meerdere of alle afdelingen samenwerken. Zo staat culturele diversiteit hoog op de agenda bij alle afdelingen. De subsidieregeling *Geld voor je Kunst!*, *Iktoon* (maand van de amateurkunst) en doorstroom van binnen- en buitenschools cultuuronderwijs worden door verschillende afdelingen samen opgepakt.

1.3 Fair Practice Code

Wij vinden dat alle professionals in de cultuursector een professionele behandeling verdienen en volgen daarom de Fair Practice Code. Voor onze vaste medewerkers volgen wij de CAR-UWO. Zzp'ers betalen wij gangbare tarieven en vrijwilligers of commissieleden krijgen een gangbare vrijwilligers- of onkostenvergoeding.

Hoofdstuk 2

Diversiteit en inclusie

Diversiteit en inclusie zijn een speerpunt voor CultuurSchakel. We zoeken daarin continu naar diversiteit van: leeftijd, culturele achtergrond, gender, seksuele oriëntatie, religie, mate van arbeidsbeperking, inkomensverschillen, mate van professionaliteit, kunstdisciplines, etc. Daarbij kijken we naar onze personeelssamenstelling, programma en doelgroepen, samenwerkingspartners en ons netwerk.

2.1 Personeel

CultuurSchakel wil er zijn voor de hele stad en zoveel mogelijk een afspiegeling daarvan zijn in de personeelssamenstelling en verschillende perspectieven te vertegenwoordigen. Bij de wervingsprocedure is extra aandacht voor diversiteit in zowel tekst als verspreiding van vacatures. We werken actief aan het uitbreiden en diverser maken van ons eigen netwerk. Bij de selectieprocedure kijken we naar het groeipotentieel, het netwerk van de kandidaat en een mogelijk nieuw perspectief dat de kandidaat meebrengt.

Deze aandacht zorgde de afgelopen jaren voor een diverse personeelssamenstelling en een inhoudelijke verandering in de organisatie. Zo bereikten we nieuwe doelgroepen en zorgden we voor een diverser programma. Deze ontwikkeling gaat langzaam, omdat we deels afhankelijk zijn van natuurlijk verloop. Daarnaast is de Haagse bevolking zo divers, dat we nooit een volledige afspiegeling daarvan kunnen zijn. Daarom zetten we ook in op diversiteit van stagiaires, werkervaringsplekken of studenten. Deze krijgen vaak specifieke opdrachten om diversiteit te onderzoeken of bevorderen. Diversiteit in personeelssamenstelling van culturele organisaties zou de sector gezamenlijk moeten oppakken. Daarom lanceerden we in 2018 de Haagse CultuurAcademie, die we in 2019 voortzetten.

Om bewustzijn over diversiteit en inclusie intern op gang te brengen, staat dit onderwerp regelmatig op de agenda van (team)overleggen. In 2019 startten we een langer traject, met een extern bureau en deed het hele personeel mee aan een privilege walk. Daarnaast formeerden we een afdelingsoverstijgende werkgroep Diversiteit & Inclusie, die dit onderwerp in 2020 uitwerkt.

De raad van toezicht is divers in vele opzichten en we besteden hier expliciet aandacht aan bij het aantrekken van nieuwe leden.

2.2 Programma en doelgroepen

Onze programma's zijn inhoudelijk divers en bereiken een brede en diverse doelgroep. Op scholen bereiken wij alle Haagse kinderen. De diversiteit onder de scholen en leerlingpopulatie is groot. We bedienen alle scholen op maat naar tevredenheid, omdat we ons verdiepen in hun achtergrond en behoeften. De projecten van de leerlijnen bevatten diversiteit in de voorbeelden en bij de betrokken kunstenaars. De animatiefilmpjes over de leerlijnen bevatten neutrale figuurtjes, zodat alle kinderen zich hierin kunnen herkennen.

In de contacten met scholen maken de coaches het thema diversiteit bespreekbaar. Het aantal studenten op de pabo en leerkrachten met een cultureel diverse achtergrond is ver in de minderheid. We verwachten niet dat scholen en besturen de komende jaren prioriteit kunnen geven aan inclusie en diversiteit, gezien de werkdruk, de afnemende middelen voor achterstandenbeleid en de toenemende tekorten aan leerkrachten.

Het aanbod van de professionele Haagse culturele aanbieders voor scholen is nog niet altijd een afspiegeling van de Haagse bevolking. Een aantal Haagse culturele aanbieders programmeert bewust om aansluiting te zoeken bij de diverse bevolkingsgroepen en veel instellingen willen graag inzetten op (culturele) diversiteit en kennisdeling. De coaches bespreken dit in hun contact met de aanbieders.

Binnen de vrijetijdskunst is de diversiteit zeer groot en binnen deze afdeling staat het onderwerp hoog op de agenda. Onze adviseurs zoeken actief naar nieuwe doelgroepen via persoonlijke gesprekken, bewonersorganisaties, wijkcomités en op festivals. De afdeling Cultuurparticipatie adviseert regelmatig over programmering van culturele programma's of van podia, en doet dan voorstellen die recht doen aan de diversiteit van Den Haag. Ook voor de programmering van eigen evenementen is dit het geval.

Om nieuwe doelgroepen te bereiken initieerden we in 2018 de laagdrempelige subsidieregeling *Geld voor je Kunst!*. Ook in 2019 was dit een groot succes, waarmee we meer nieuwe en diverse groepen bereikten en ontmoeting tussen deze groepen realiseerden. Ook zorgt deze regeling voor uitbreiding en diversiteit van ons netwerk met nieuwe doelgroepen. De jury van deze subsidieregeling en de beoordelingscommissie van de Presentatiesubsidie is zo divers mogelijk.

Bij al onze activiteiten, zoals de Haagse Cultuuronderwijs Dag, zorgen we voor diversiteit onder de sprekers, begeleiders, optredens en gespreksleiders en werken

we zoveel mogelijk samen met partners met een divers netwerk. Ook op onze website en social media besteden we aandacht aan diversiteit van content, door verschillende doelgroepen aan te spreken en activiteiten uit te lichten. Daarnaast zijn de teksten op de website in begrijpelijk taalgebruik en besteden we aandacht aan onze tone-of-voice op social media.

2.3 De Haagse CultuurAcademie

In juni 2018 lanceerden theater De Vaillant en CultuurSchakel de Haagse CultuurAcademie (HCA) voor young professionals. Tijdens deze pilot ontmoetten de deelnemers directie- en stafleden van verschillende culturele instellingen, deelden kennis, zagen voorstellingen en tentoonstellingen en reflecteerden daarop met eigen presentaties en verdiepten zich in vraagstukken op het gebied van diversiteit en inclusie. De slotbijeenkomst was begin 2019. Een uitgebreid verslag is beschikbaar op de website van CultuurSchakel en de HCA.

Het doel van de HCA

- Bevordering van kennisdeling van de Haagse culturele sector door te investeren in een netwerk van young professionals met een diverse achtergrond die al werken, of willen werken in de Haagse culturele sector.
- De deelnemers zichtbaar maken en toegang geven op directieniveau van culturele instellingen.
- Een impuls geven aan culturele diversiteit en inclusiviteit via culturele ontmoetingen.
- Activeren van culturele instellingen bij de realisatie van een personeelsbestand dat de verschillende bewonersgroepen in Den Haag beter weerspiegelt.
- Een bijdrage leveren aan de Code Culturele Diversiteit via de P van Personeel, waardoor de andere drie P's (programma, publiek, partners) ook versterkt worden.
- De Haagse culturele sector toekomstbestendig te maken via een kritisch geluid en een andere blik.

De resultaten begin 2019

Na de eerste lichter kunnen we de volgende resultaten van de pilot benoemen:

- Een netwerk van young professionals dat expertise en ervaringen uitwisselt en kennis van en toegang heeft tot directies van enkele grote culturele instellingen.
- Groei van zelfvertrouwen, zelfbewustzijn, bredere kennis van de Haagse culturele sector en beroepsperspectieven onder de deelnemers.
- Gesprekspartner van de wethouder waarbij concrete aanbevelingen zijn gedaan om een inclusiever en diverser personeelsbestand in de cultuursector te stimuleren en deelname aan de Haagse stadsgesprekken voor inbreng Kunstenplan 2021–2024.

- De HCA werd aanspreekpunt, verbinder en vacaturemediator voor de Haagse culturele sector (enkele deelnemers kregen functies als programmeur of projectleider aangeboden door bij HCA betrokken organisaties).
- HCA als kennisbank.
- HCA als deelnemer en aanjager in relevante culturele netwerken die diversiteit en inclusie uitdragen en verder brengen.
- Bewustwording bij organisaties en deelnemers van de waarde van intergenerationele uitwisseling.

Evaluatie en doorontwikkeling

De resultaten van de pilot en de uitkomsten van de evaluatie door Bureau ART (maart 2019) onder stakeholders en deelnemers, wees uit dat er voldoende draagvlak en urgentie was om door te gaan met het programma. Het fundament en netwerk van culturele instellingen (inbrengers financiële middelen, expertise en faciliteiten) was gelegd met de pilot. Gemeente Den Haag gaf aan nog twee edities te financieren met € 40.000 (seizoen 2019/2020 en 2020/2021).

In de programma-ontwikkeling voor 2019/2020 zijn de verbeterpunten uit de evaluatie meegenomen, waardoor het programma een minder ad-hoc karakter kreeg en een duidelijke programmastructuur en invulling. De essentie van het programma is gebleven: actualiteit, co-creatie, verdieping in samenwerking met deelnemers, organisaties, coaches, kunstenaars en cultuurprofessionals. Om de nieuwe edities te realiseren zijn fondsen aangeschreven, waarbij het verslag van de pilot een belangrijk wervingsinstrument was. Naast subsidie van de gemeente droegen Fonds 1818 (€ 20.000) en Prins Bernhard Cultuurfonds (€ 10.000) en reeds betrokken en nieuwe culturele organisaties (Mauritshuis, Theater Diligentia, Zuiderstrandtheater, Kunstmuseum) bij.

Aanvang tweede lichter

In 2019 is veel tijd en energie gestoken in de samenstelling van de nieuwe groep. We riepen de Haagse directieoverleggen Podiumkunsten en Musea op om actief mee te denken over potentiële kandidaten uit hun organisaties. De HCA-deelnemers van het eerste uur bewezen hierbij goede diensten als ambassadeurs. In Den Haag Centraal van 17 oktober verscheen in de bijlage City Lights een paginagroot artikel over HCA.

De tweede lichter, divers in vele opzichten (culturele achtergrond, opleiding en functies), bestaat uit veertien deelnemers. Op 25 november 2019 was de start met de wethouder Cultuur in de Raadzaal van het stadhuis, met oude en nieuwe HCA'ers, vertegenwoordigers van fondsen en andere relaties.

Hoofdstuk 3 Expertisecentrum Cultuuronderwijs

De afdeling Expertisecentrum Cultuuronderwijs richt zich op cultuuronderwijs onder schooltijd in Den Haag. CultuurSchakel is tevens regisseur van het project Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH). Veel van de activiteiten die het Expertisecentrum ontplooit, raken COH. De cultuurcoaches combineren een rol bij COH vaak met hun reguliere werkzaamheden, bijvoorbeeld bij de implementatie van de leerlijnen in de schoolplannen en scholing van schoolteams. De COH-activiteiten beschrijven we op verzoek van het FCP in een apart jaarverslag. Dit hoofdstuk beperkt zich tot activiteiten die niet of deels onder COH vallen.

3.1 Primair Onderwijs

3.1.1 Visieontwikkeling, advisering en ondersteuning

De cultuurcoaches werken aan de ontwikkeling van cultuuronderwijs op po-scholen. Aandachtspunten hierbij zijn het cultuurplan van de school, de coördinatie van cultuuronderwijs, de (opleiding van) icc'ers en de invulling van cultuuronderwijs. Cultuurcoaches werken zowel in eigen stadsdelen als stadsbreed met vaste scholen. Ook ondersteunen ze andere coaches met hun kunstdiscipline of specialisme, zoals speciaal onderwijs, creatief proces, fondsenwerving of voortgezet onderwijs.

De coaches adviseren scholen die geïnteresseerd zijn in COH over disciplines en thema's, en de inpassing van COH in hun schoolvisie. Het begeleidingstraject van COH-scholen bestaat uit deskundigheidsbevorderingstrajecten en trainingen. Zie hiervoor het COH-jaarverslag.

Monitoring en evaluatie

In 2019 werd de driejaarlijkse cultuurscan afgenomen bij 158 van de ca. 165 scholen; een hoog percentage dat direct gevolg is van het persoonlijke contact van cultuurcoaches met scholen. Er werd een algemene eindrapportage gemaakt, een rapportage per schoolbestuur, per stadsdeel en een factsheet per school. De resultaten waren positief: 72% van de scholen hebben cultuuronderwijs opgenomen in het schoolplan, 70% beschikt over een icc'er, en 94% neemt deel aan de cultuurbezoeken uit Vonk. Over het geheel genomen is er steeds meer bewuste aandacht voor cultuuronderwijs en samenwerking met culturele aanbieders. De rapportage is beschikbaar op de website van CultuurSchakel. De rapportages van de schoolbesturen zijn met elk bestuur afzonderlijk besproken en waren aanleiding voor het uitwisselen van

ontwikkelingen binnen besturen en hun scholen, waarbij het lerarentekort en de gevolgen daarvan onvermijdelijk ter sprake kwamen.

Besturen en directies, Haagse Educatieve Agenda (HEA)

Cultuureducatie wordt meerdere malen genoemd in de HEA, maar scholen zijn uiteraard vrij om hier hun eigen invulling aan te geven. Met een beleidsadviseur en een bovenschools directeur van het bestuur van De Haagse Scholen, is sinds 2019 structureel overleg over samenwerking over thematisch werken, met inzet van kunst, techniek en wetenschap, vooruitlopend op curriculum.nu en aansluitend bij COH. Dit overleg loopt door in 2020, met een presentatie over de resultaten tijdens de Haagse Cultuuronderwijs Dag 2020.

Ouderbetrokkenheid

Ouders zijn idealiter actief betrokken bij cultuuronderwijs op school. Het blijft lastig om hier een 'duurzame' werkwijze voor te vinden. Eind 2019 zijn we met de icc'er van basisschool 't Palet gestart met een pilot ouderparticipatie. Hierin wordt onderzocht op welke manier ouders een actieve rol kunnen en willen spelen binnen het cultuuronderwijs op school. Deze pilot loopt door in 2020.

3.1.2 Leren en inspireren voor scholen Cursus interne cultuurcoördinator (icc)

In maart 2019 behaalden 28 icc-cursisten hun certificaat en in september startte de zesde icc-cursus van CultuurSchakel, met 10 cursisten. De cursus is na evaluatie zowel landelijk als in Den Haag enigszins aangepast en geactualiseerd. Voor Den Haag is de positie van de cultuurcoach uniek en daar maken we binnen de cursus gebruik van. De relatie met de cursist wordt hierin al op gang gebracht en de cultuurcoach begeleidt intensiever dan voorgaande jaren bij de ontwikkeling van een cultuurplan.

Leernetwerken

Scholen en aanbieders hebben behoefte aan uitdieping van onderwerpen met collega's uit de stad. Daarom startten we in 2018 disciplinegerichte leernetwerken. In 2019 zetten we dit voort en breiden we dit uit.

• Leernetwerk Muziek

Dit leernetwerk is voor vakdocenten en leerkrachten muziek in het primair onderwijs, van de leerkracht en docent zonder muziekopleiding tot en met de professional. Hieruit is een vaste kern van deelnemers ontstaan. In 2019 was het onderwerp Hoe geef je in je muzieklessen de creativiteit van

leerlingen vleugels? Onder leiding van gastspreker Suzan Lutke maakten 19 deelnemers een lesontwerp voor hun eigen praktijk.

- **Leernetwerk voor icc'ers**

Dit netwerk kwam twee keer bij elkaar, waarbij deelnemers kennis en ervaring uitwisselden, inspiratie opdeden en onderwerpen uitdiepten die ze zelf hadden aangedragen. De eerste bijeenkomst met 12 deelnemers had als onderwerp 'Thematisch werken en Cultuuronderwijs op zijn Haags en het meenemen van je team daarin'. De tweede bijeenkomst, samen met het leernetwerk Kunstvakken, had als thema 'Praten over kunst' met een training Visual Thinking Strategies (VTS). Deze bijeenkomst telde 20 deelnemers.

- **Leernetwerk Kunstvakken**

Het leernetwerk Kunstvakken is voor kunstvakdocenten en groepsleerkrachten met expertise of affiniteit voor (één van) de kunstvakken beeldend, theater en dans. In maart deelden experts in kunst & techniek hun kennis met 16 deelnemers.

- **Leernetwerk Thematisch Onderwijs**

Dit leernetwerk is ontstaan vanuit een wens uit het onderwijs. Na een inleidende bijeenkomst waren er in 2019 nog twee bijeenkomsten: de eerste bijeenkomst met 8 deelnemers, de tweede met 10 deelnemers.

Fondsenwerving en subsidieregelingen

De jaarlijkse cursus Fondsenwerving is in 2019 niet aangeboden, omdat hiervoor in het najaar van 2018 onvoldoende animo was. We hebben toen besloten de cursus eenmaal per twee jaar aan te bieden. De cultuurcoach met specialisme Fondsenwerving adviseert wel op verzoek scholen over subsidieregelingen. In 2019 betrof dit de subsidieregeling van het FCP voor vmbo, praktijk- en speciaal onderwijs.

Méér muziek in de klas

Twee Haagse scholen deden mee aan de voorrondes van de muzikale scholenwedstrijd 'Lang leve de Muziek'. De winnende scholen mochten optreden tijdens het Kerst Muziekgala 2019 waarbij koningin Máxima aanwezig was. CultuurSchakel bemiddelde in vakleerkrachten en adviseerde de deelnemende scholen en de organisatie van Méér Muziek in de Klas.

Pilot Eigenaarschap van de leerling

Participatie door leerlingen vergroot hun betrokkenheid

en biedt gelegenheid om zich te ontwikkelen op diverse gebieden, zoals het vormen en uiten van een mening, samenwerken, omgaan met verantwoordelijkheid en het vergroot hun vermogen om zelf initiatieven te nemen. CultuurSchakel onderzoekt daarom samen met scholen hoe zij leerlingen medeverantwoordelijk kan maken voor cultuuronderwijs op hun school. Hierbij betrokken we in 2019 Stichting Alexander, expert op het gebied van kinder- en jeugdparticipatie. In overleg met hen en twee pilotscholen is een opzet gemaakt voor een pilot die in 2020 wordt uitgevoerd.

Werken met COH

Cultuurcoaches en externe trainers gaven trainingen voor schoolteams over Starten met COH, het Creatieve Proces, Filosofische gesprekken en disciplinegerichte trainingen. De begeleiding en coaching van leerkrachten in de praktijk, wordt door externe COH-experts uitgevoerd en door cultuurcoaches en coördinator begeleid en geëvalueerd. Zie hiervoor ook het jaarverslag COH.

3.1.3 Leren en inspireren voor culturele aanbieders

Naast hun werk op de scholen ondersteunen de coaches de culturele aanbieders van Den Haag. De cultuurcoaches adviseren culturele aanbieders over aansluiting van hun activiteiten bij de vraag en situatie van de scholen en/of bij aansluiting bij COH. Advies over het inclusiever maken van het aanbod en het Kunstenplan stond centraal.

Educatieoverleggen podiuminstellingen en musea

In 2019 initieerde CultuurSchakel het Educatieoverleg Haagse Podia en Musea op verzoek van een aantal educatoren. CultuurSchakel organiseert, faciliteert en continueert dit overleg en de educatoren bepalen de inhoud, vorm en de frequentie. In totaal waren er 4 bijeenkomsten. Tijdens de eerste bijeenkomst werden behoeftes geïnventariseerd en gaf een beleidsmedewerker Cultuur van de gemeente een toelichting op het beleidskader van het Kunstenplan 2021–2024. Onderwerpen van het podiumoverleg waren: afstemming aanbod Vonk 2020–2021, kansen en hiaten en hoe om te gaan met dubbele titels, COH, koppeling van disciplines en thema's aan de activiteiten in Vonk en bewustwording over prikkelarm programmeren voor het speciaal onderwijs. Bij de musea stond inclusie en diversiteit binnen de cultuursector op de agenda en was een beleidsadviseur Cultuur van de gemeente aanwezig. Via good practices was er uitwisseling over de veranderende stad, diversiteit en inclusie.

3.1.4 Verbinding scholen en culturele aanbieders

Brochure Vonk

De jaarlijkse brochure Vonk voor basisscholen bevat het gesubsidieerde aanbod waarvoor CultuurSchakel de bezoeken coördineert en faciliteert. Scholen ontvangen van de gemeente maximaal € 11,50 subsidie per leerling, bij afname van aanbod uit Vonk. Voor schooljaar 2019-2020 bevatte Vonk 47 Haagse aanbieders. Alle 242 aangeboden activiteiten zijn gekoppeld aan de COH-leerlijnen. CultuurSchakel bereikt hiermee 165 Haagse basisscholen c.q. schoollocaties. Het aantal bezoeken is in schooljaar 2019-2020 gestegen met ruim 8% ten opzichte van het vorige schooljaar (van 4.130 bezoeken naar 4.478). Het afgelopen jaar zijn de inschrijvingen een magische grens overgegaan: de aanbieders verwelkomden via Vonk gezamenlijk 103.591 leerlingen. In totaal betreft dit 50.614 unieke leerlingen; wat inhoudt dat elke leerling gemiddeld meer dan twee culturele activiteiten per jaar bezoekt.

We overlegden regelmatig met de aanbieders over de aansluiting van hun aanbod op de leerlijnen, thema's en disciplines van COH. Sinds 2018 is Vonk uitgebreid met niet-gesubsidieerd COH-aanbod: Kunstenaar in de klas (18 aanbieders) en Doe-activiteiten (28 aanbieders).

In 2019 is er een efficiency-slag gemaakt doordat aanbieders hun activiteiten direct in konden voeren op de website van CultuurSchakel i.p.v. via een aparte tool. Dit scheelt werk voor zowel de aanbieders als CultuurSchakel en verkleint de kans op fouten.

Planningssysteem

Scholen gebruiken het online inschrijf- en planningssysteem Planned Culture voor inschrijving van activiteiten uit Vonk (po) en Expeditie C (vo). De instellingen kunnen hun planning zelf in het systeem plaatsen of dit door CultuurSchakel laten doen. CultuurSchakel informeert, adviseert en ondersteunt de instellingen bij de planning en uitvoering van de activiteiten, maar ook bij de keuze van activiteiten, zodat deze aansluiten bij hun visie en de diversiteit van de leerlingen. Planned Culture wordt jaarlijks geoptimaliseerd, waardoor het systeem steeds beter aansluit bij de wensen van de scholen en de gebruikers.

In 2019 is een evaluatietool ontwikkeld door onderzoeks- en adviesbureau Oberon. Scholen ontvangen na elke bezochte activiteit het verzoek om het culturele bezoek te evalueren. De resultaten worden verwerkt in een rapport dat de aanbieders en CultuurSchakel inzicht

geeft in de bevindingen van scholen. Hierdoor kan de aanbieder de activiteit nog beter laten aansluiten op het onderwijsveld en kan CultuurSchakel de vinger aan de pols houden bij de aanbieders.

Busvervoer

CultuurSchakel vroeg opnieuw met succes subsidie aan voor het busvervoer bij Fonds 1818, Gravin van Bylandt Stichting en St. Zabawas. In 2018-2019 werden 1.040 bussen ingezet en in 2019-2020 1.150. Deze stijging kwam door het toenemend aantal cultuurbezoeken. We blijven scholen stimuleren om bij geringe afstanden lopend naar de instelling te gaan of om gebruik te maken van het openbaar vervoer. Voor schooljaar 2019-2020 voorzien we een tekort van € 9.000 op het busvervoer. De gemeente heeft inmiddels een bijdrage van € 20.000 toegezegd voor 2020.

Haagse Cultuuronderwijs Dag 2019

Op 17 april vond de Haagse Cultuuronderwijs Dag plaats in de Koninklijke Academie van Beeldende Kunsten in Den Haag. Er waren ongeveer 170 bezoekers, waaronder veel educatiemedewerkers van culturele instellingen en leerkrachten. De dag stond in het teken van bewust kiezen. Met een vol programma was het aan de bezoeker om een bewuste keuze te maken uit verschillende sessies. Een lezing van neuropsycholoog Jelle Jolles over het brein van leerlingen en welke keuzes zij kunnen maken, een workshop over keuzes maken in het onderwijs of luisteren naar een succesverhaal uit de praktijk - de keuze was aan de bezoeker. Daarnaast gingen musea en podia tijdens 'de ontmoeting' in gesprek met de leerkrachten en spraken over het 'waarom' van de keuzes die zij maken. Aansluitend aan het dagprogramma hield Gert Biesta (onderwijspedagoog en hoogleraar Educatie aan de Brunel University London) een lezing.

Informatiebijeenkomst Curriculum.nu

CultuurSchakel organiseerde in november een informatiebijeenkomst over de resultaten van curriculum.nu en wat dit kan betekenen voor culturele aanbieders en scholen. Ruim 70 belangstellenden vanuit het onderwijs en culturele instellingen lieten zich informeren door, en gingen in gesprek met, sprekers van landelijke instellingen en Haagse scholen die vanaf het eerste uur betrokken waren en deel uitmaakten van ontwikkelgroepen. Brede vaardigheden, taakintegratie, de specifieke meerwaarde van kunst en de rol van de inspectie waren enkele van de gespreksonderwerpen.

Bijeenkomst Speciaal Onderwijs

CultuurSchakel organiseerde een Speciaal Onderwijsbijeenkomst voor educatoren van podia en musea in theater De Vaillant. Het onderwerp was: Hoe kan het aanbod van de podia en musea nog beter aansluiten bij het speciaal onderwijs en speciaal basisonderwijs? Drie experts gaven een presentatie over dit thema en in werksessies zijn ervaringen gedeeld en behoeftes geïnventariseerd. CultuurSchakel ontwikkelde handvatten voor de aanbieders en scholen voor speciaal onderwijs om de theater-, concert- en museumbezoeken prikkelarder te maken. Het geeft de school houvast in het maken van een juiste keuze voor hun leerlingen. Het is ook een middel om met de school in gesprek te gaan, om de voorbereiding prikkelarder te maken of, als dat mogelijk is, het programma aan te passen.

Themabijeenkomsten stadsbreed

De voorgenomen stadsdeelbijeenkomsten voor scholen en culturele aanbieders in 2019 zijn komen te vervallen, aangezien er meer behoefte was aan stadsbrede inhoudelijke, thematische bijeenkomsten en leernetwerken.

Uit met CultuurSchakel

Uit met CultuurSchakel is een programma met activiteiten voor leerkrachten, icc'ers en directies. Zij bezoeken samen een voorstelling, concert of een museum, gekoppeld aan een educatief onderdeel zoals een rondleiding achter de schermen, een kijkje in het depot, of een workshop. Doel is de leerkrachten zelf over de drempel van culturele instellingen te krijgen en daarmee het enthousiasme voor cultuuronderwijs te vergroten. CultuurSchakel organiseert dit met de schoolbesturen van De Haagse Scholen, SCOH en de Haagse Schoolvereniging. De aanbieders waren het Zuiderstrandtheater, Paard, Holland Dance, Beelden aan Zee, Koninklijke Schouwburg, Dakota, Mauritshuis en West Den Haag. In 2019 waren er 10 activiteiten. In totaal namen 276 leerkrachten, icc'ers en directieleden deel.

Samenwerking met de pabo's en kunstvakopleiding

• Pabo's

CultuurSchakel verzorgde gastlessen op de pabo's en organiseerde bezoeken van studenten aan culturele instellingen. Vier docenten van de pabo woonden de Haagse Cultuuronderwijs Dag bij.

• Conservatorium

CultuurSchakel verzorgde opnieuw twee lessen voor de opleiding Docent Muziek: een kennismakingsles aan de eerstejaars over CultuurSchakel en de Haagse onderwijspraktijk en een les aan de vierdejaars over creativiteitsontwikkeling. De les aan de eerstejaars wordt een vast onderdeel van het curriculum. Over de plaats van de les aan de vierdejaars volgt nog overleg, omdat het curriculum van de vierdejaars opleiding nog in ontwikkeling is. Daarnaast neemt CultuurSchakel als extern deskundige deel aan de eindexamens van zowel de voltijds- als zijstroomopleiding Docent Muziek. De studenten Docent Muziek ontvangen jaarlijks uitnodigingen voor de bijeenkomsten van het Haagse Leernetwerk Muziek van CultuurSchakel. CultuurSchakel adviseert het conservatorium over de vraag van scholen m.b.t. hun stage-aanbod, zodat de studenten terecht komen op scholen met behoefte aan hun aanbod en kwaliteiten.

CultuurSchakel, Kunstgebouw en Koninklijk Conservatorium (KC) zijn van mening dat het informeren over Cultuureducatie met Kwaliteit (CmK)-projecten een goede gelegenheid is om studenten inzicht te geven in de praktijk van het primair onderwijs. Hiervoor organiseerde Kunstgebouw, in overleg met CultuurSchakel, op 9 maart een meet-up voor eerstejaarsstudenten van het KC en Codarts en de penvoerders uit Zuid-Holland en Den Haag. Vanwege de positieve ervaringen volgt voorjaar 2020 opnieuw een dergelijke bijeenkomst.

• Pabo's en conservatorium

In 2019 is de kenniskring Muziek in de basisschool drie keer bij elkaar gekomen. Deelnemers zijn muziekdocenten van de pabo's Inholland en De Haagse Hogeschool, twee docenten van de opleiding Muziektheorie en Docent Muziek van het Koninklijk Conservatorium en een cultuurcoach van CultuurSchakel. Tijdens de kenniskring worden ervaringen en kennis uitgewisseld.

• Impuls Pabo's en kunstvakopleidingen

CultuurSchakel nam het initiatief om binnen de CMK-regeling de samenwerking met de pabo's te versterken en meer inhoud en impact te geven. We zijn gestart met een 'impuls pabo's en kunstvakopleidingen' en hebben twee sessies georganiseerd met pabo Inholland, pabo Haagse

Hogeschool, Koninklijke Academie Beeldende Kunsten en Koninklijk Conservatorium. Hieruit is een initiatief voortgekomen voor ontmoeting tussen de studenten van de verschillende opleidingen om zo elkaars blik te verruimen en van elkaar te leren. In 2020 wordt dit verder uitgedacht en uitgevoerd.

Samenwerking met collega-instellingen in het land

Met diverse instellingen uit Noord- en Zuid-Holland is er driemaal per jaar intervisieoverleg voor kennisuitwisseling over ieders aanbod op het gebied van professionalisering en deskundigheidsbevordering. KCR, Kunstgebouw, Plein C, Mocca en CultuurSchakel zijn deelnemers aan dit overleg.

Onze icc-trainers wonen drie keer per jaar de landelijke bijeenkomsten van het LKCA voor icc-trainers bij. De cultuurcoach met discipline dans neemt deel aan de landelijke leergemeenschap dans van het LKCA.

Post-hbo Cultuurbegeleider

De opleiding Post-hbo Cultuurbegeleider van de Inholland Academy in Den Haag waarbij CultuurSchakel en Kunstgebouw partners zijn, is niet gestart vanwege tekort aan deelnemers. CultuurSchakel blijft betrokken voor een eventueel vervolg in 2020.

3.2 Voortgezet onderwijs

In 2019 konden we, nadat dit drie jaar niet mogelijk was, weer cultuurbezoeken voor het vo organiseren. De gemeente stelde per leerling van de klassen 1 en 2 een bedrag van € 5,- beschikbaar - gekoppeld aan de landelijke Cultuurkaart - voor bezoeken aan gesubsidieerde podiuminstellingen en het Cultuurmenu vo. Het accent van onze inzet lag op het coördineren van het aanbod in de brochure Expeditie C en op de website, het adviseren van vo-scholen over het programma en de inzet van planningssysteem Planned Culture. Daarnaast is de tool CultuurStemmen getest en zijn scholen geadviseerd over hun subsidieaanvraag bij het FCP.

• Stadsbrede werkwijze

De vo-cultuurcoaches zijn contactpersoon voor een aantal scholen of scholengroepen verspreid over de stad. Onze cultuurcoach met specialisme fondsenwerving en subsidieregelingen, is adviseur voor po en vo-scholen.

• Brochure Expeditie C, Planned Culture en subsidie

In 2019 verscheen voor het eerst de brochure met cultuurbezoeken voor het vo: Expeditie C. In totaal stonden er 55 verschillende activiteiten in de brochure, aangeboden door 13 culturele aanbieders.

We bouwden een vo-onderdeel in Planned Culture, waarmee we flexibel boeken mogelijk maakten: scholen kunnen het hele jaar door boeken in plaats van in een beperkte periode. Daarnaast kunnen de culturele activiteiten zowel overdag als 's avonds plaatsvinden

In december 2019 hebben 19 vo-scholen zich ingeschreven op het aanbod: 4.878 unieke leerlingen gaan 6.858 activiteiten bezoeken. Dit aantal kan nog hoger worden, omdat de vo-scholen zich het hele schoolseizoen kunnen inschrijven. De gemeente stelde € 50.000 subsidie beschikbaar. Per leerling komt € 5,- beschikbaar voor scholen die de CJP Cultuurkaart gebruiken, met een maximum van 10.000 leerlingen. Hiervan was in december € 20.555 toegekend.

• CultuurStemmen

Voor het selecteren van activiteiten uit de brochure Expeditie C kunnen scholen gebruikmaken van onze digitale tool 'CultuurStemmen'. De tool is beschikbaar voor alle vo-scholen in Den Haag. Het is een interactieve tool voor docenten en leerlingen van leerjaar 1 en 2 om met elkaar in dialoog te gaan over culturele activiteiten en zo een bewuste keuze uit het aanbod te maken. Bij het testen door klassen van verschillende schooltypen, bleek dat deze te moeilijk is voor het praktijkonderwijs en de lagere niveaus van het vmbo. Daarom ontwikkelden we een instructiefilmpje en werken we aan een aanpassing van de tool of andere vorm voor deze doelgroepen.

Curriculum.nu

De informatiebijeenkomst over curriculum.nu werd ook bezocht door enkele vo-docenten. Een van de sprekers was een vo-docent die lid was van de ontwikkelgroep Kunst & Cultuur.

Advisering en ondersteuning subsidieregeling FCP

Drie scholen (een praktijkschool, een voortgezet speciaal onderwijsschool en een vmbo-school) deden een fondsaanvraag bij de vmbo-regeling van het FCP. CultuurSchakel adviseerde de scholen en begeleidde hen hierbij.

Hoofdstuk 4 Cultuuronderwijs en Cultuurparticipatie verbonden

CultuurSchakel initieerde in 2019 een programma waarmee we cultuuronderwijs onder schooltijd en actieve cultuurparticipatie na schooltijd beter met elkaar proberen te verbinden. Het blijkt namelijk dat de doorstroom van kinderen die onder schooltijd enthousiast zijn over cultuur, naar een daadwerkelijke deelname aan cultuur in de vrije tijd, soms stagneert. Ondanks dat we bijna alle kinderen van Den Haag bereiken via cultuuronderwijs op school en tegelijkertijd cultuurparticipatie in de vrije tijd bevorderen.

4.1 Kind en wijk centraal

De belangrijkste uitgangspunten voor het programma zijn:

- Culturele ontwikkeling van kinderen is de rode draad in de aanpak en keuzes voor verbindingen tussen cultuuronderwijs en -participatie. Het kind met zijn/haar ambities, enthousiasme, culturele initiatieven en wensen staat centraal en krijgt waar mogelijk de regie (eventueel samen met de ouders).
- Het kind centraal stellen, vraagt een brede opvatting van kunst en cultuur.
- De wijk (de buurt) waar kinderen leven vormt het speelveld en podium. De school vormt daarbinnen – als vindplaats van de kinderen – een belangrijke locatie en is samen met culturele aanbieders en organisaties één van de schakels in het netwerk.

Deze uitgangspunten zijn kenmerkend voor een uitwerking op maat per stadsdeel. Het programma wordt in verschillende fases uitgerold in de stadsdelen. In iedere fase is zowel betrokkenheid van en samenwerking met kinderen (panels), aanbieders, scholen, buurtorganisaties, culturele instellingen en de coaches en adviseurs van CultuurSchakel een voorwaarde.

Het uiteindelijke doel is een toolbox te ontwikkelen met passende, creatieve hulpmiddelen voor aanbieders, scholen en anderen in de wijken. Deze tools ondersteunen, stimuleren en versterken de verbindingen tussen cultuuronderwijs op school en cultuurdeelname in de vrije tijd.

2019 was een voorbereidend en oriënterend jaar. Het projectplan is geschreven, het onderwerp en de aanpak is besproken met verschillende partners in de stad en de gemeente, er is afstemming gezocht met de pilotprojecten van de gemeente en er was kennisuitwisseling met het LKCA. Intern is in vier werksessies met coaches en adviseurs onderzocht wat het delen en bundelen van hun kennis en netwerk betekent voor de verbindingen tussen cultuuronderwijs en cultuurparticipatie.

4.2 In de wijken

Bij verschillende partners in de stadsdelen introduceerden we het initiatief om te verifiëren of het beeld van beperkte doorstroom werd gedeeld en om de behoefte aan ondersteuning en samenwerking te peilen. We spraken met cultuurankers, naschoolse opvang, basisscholen, buurtcentra en lokale en stedelijke culturele partners. Sinds het project op de website van CultuurSchakel staat, leidt dit tot nieuwe geïnteresseerde reacties. Hoewel de context voor alle gesprekspartners verschillend is, wordt het geschetste beeld niet alleen herkend maar ook als een uitdaging ervaren om te overbruggen. Een beter zicht op en contact met het netwerk in de wijk/stadsdeel werden vaak genoemd als eerste stap, alsook de behoefte aan meer wijkgerichte samenwerking.

4.3 Gemeente

Sinds 2018 ondersteunt de afdeling Cultuur drie pilots om drempels weg te nemen voor buitenschoolse cultuurparticipatie. In een bijeenkomst in de zomer bespraken we samen met de gemeente en de organisaties achter de pilots (Art S Cool, theater De Vaillant, Muziekcentrum 1001 nachten en het Haags Theaterhuis) zowel de opbrengst van de projecten als de aanpak van het CultuurSchakel-project. Hiervoor had Art S Cool met een groep kinderen hun wijk in kaart gebracht en de plekken benoemd waar de kinderen hun talent (willen) uitoefenen.

Voor de tweede ronde pilotprojecten van de gemeente adviseerden wij om deze (ook) in andere stadsdelen – met een andere situatie – te laten plaatsvinden, namelijk Escamp en Leidschenveen-Ypenburg en droegen organisaties aan. Vanwege tijdsdruk was het voor de gemeente echter niet mogelijk dit in 2019 te realiseren.

4.4 Mapping

In 2019 zijn voor ieder stadsdeel kansen, aanleidingen, urgentie, partners en locaties benoemd die van belang zijn om de verbindingen tussen cultuuronderwijs en cultuurparticipatie te versterken en ondersteunen. Daarvoor gebruikten we 'mapping' als instrument; het letterlijk in kaart brengen van mensen, activiteiten en plekken en die informatie bevragen en onderzoeken. Coaches en adviseurs brachten in een aantal werksessies zo ieder hun stadsdeel in kaart en deelden kennis. Het resultaat is een beknopte strategie voor ieder stadsdeel die aan lokale partners wordt voorgelegd om in samenwerking op te pakken.

Scholen, bibliotheken, aanbieders, podia, cultuurankers, naschoolse opvang, festivals, vsd-scholen en buurtcentra zijn op de kaarten aangegeven. In totaal ongeveer 600 verschillende organisaties. Om de kansen te kunnen benoemen onderzochten we welke ontwikkelingen goede aanknopingspunten bieden voor een concrete vervolgstap in het stadsdeel. Daarbij keken we naar het verschil dat CultuurSchakel voor kinderen kan maken, dat van toegevoegde waarde is op wat er al gebeurt in het stadsdeel en hoe urgent/belangrijk de extra impuls van CultuurSchakel zou kunnen zijn.

Per stadsdeel vallen de volgende zaken op: In Haagse Hout zijn veel actieve aanbieders betrokken bij gezamenlijke activiteiten. Mariahoeve en Bezuidenhout West lijken hier het minst van te profiteren. Het Diamantcollege dat tevens de cultuurankerfunctie heeft, is een kansrijke partner.

Buurtcentra en bibliotheek vormen in Schilderswijk en Transvaal de spijlen tussen binnenschools cultuuronderwijs en buitenschoolse cultuurparticipatie. Zij lijken ook een goede partner om via de kinderen zicht te krijgen op wat hun wensen en dromen op het gebied van cultuur zijn. Er is in deze wijken wel contact tussen scholen en aanbieders, maar dat verdient een extra steun in de rug.

Laak heeft een actief netwerk waarin Laaktheater een centrale rol speelt. Ook de langer bestaande samenwerking van zes scholen binnen SCOOOL is kansrijk voor meer gespreide verbindingen tussen cultuuronderwijs en cultuurparticipatie in dit stadsdeel. Het tijdelijk karakter van de broedplaats Binckhorst roept de vraag op hoe cultuurparticipatie in de toekomst in deze wijk ook geborgd blijft.

Ook in Scheveningen speelt het cultuuranker een verbindende rol. De culturele partners zijn veelal geconcentreerd in (oud-)Scheveningen. Een impuls/investering in Duindorp is wenselijk, omdat hier nauwelijks culturele locaties zijn en/of aanbod is. Dat vraagt om samenwerking met welzijn.

De scholen in Loosduinen zijn actief met binnenschools cultuuronderwijs. Mogelijkheden voor buitenschoolse cultuurparticipatie zijn echter beperkt. Activiteiten van lokale aanbieders zijn veelal voor een oudere doelgroep bestemd. In het culturele netwerk is er weinig onderlinge samenwerking. Een inventarisatie via een enquête op een aantal scholen kan een eerste stap zijn.

Cultuuranker De Nieuwe Regentes in Segbroek heeft op eigen initiatief zo'n enquête uitgezet op drie scholen om te inventariseren hoe kinderen binnenschools cultuuronderwijs waarderen en wat zij meer zouden willen doen. Het stadsdeel telt veel losse aanbieders die graag met elkaar en met scholen willen samenwerken.

Door de omvang en ligging van Leidschenveen-Ypenburg zijn er nog weinig aanbieders gevestigd in dit stadsdeel. Dans is het beste vertegenwoordigd. Het cultuuranker met twee locaties vormt een belangrijke rol voor activiteiten in buitenschoolse cultuurparticipatie.

In Escamp zijn de culturele aanbieders veelal gevestigd in Morgenstond, terwijl de scholen in dit kinderrijke stadsdeel verspreid zijn over heel Escamp. Cultuuranker Dakota zoekt met haar activiteiten ook verbindingen in andere wijken. Er is nog onvoldoende zicht op de rol die buurtcentra kunnen spelen bij de verbinding tussen cultuuronderwijs en cultuurparticipatie.

Inzichten

Op hoofdlijnen leidt mapping van de stadsdelen tot de volgende inzichten:

- In alle stadsdelen geldt dat er bij de lokale organisaties behoefte is om elkaar beter te leren kennen, uitbreiding van het netwerk en onderzoek naar samenwerkingsmogelijkheden. Die behoefte gaat niet alleen over de culturele partners onderling maar juist over de dwarsverbanden van culturele aanbieders met onderwijs, welzijn met cultuur etc.
- Daar waar er specifiek buitenschools cultuuraanbod is voor kinderen in het primair onderwijs, is dat slechts een enkele keer gebaseerd op de wensen en ideeën van kinderen.
- Bij de ontwikkeling van zo'n aanbod wordt er maar in weinig gevallen gebruikgemaakt van/samengewerkt met partners in de wijk.
- Buurtcentra en vsd-scholen kunnen een verbindende factor zijn om het netwerk tussen binnenschools cultuuronderwijs en buitenschoolse cultuurparticipatie te stimuleren en stroomlijnen.
- Culturele aanbieders, (wijk)podia en cultuurankers zijn vaak geconcentreerd in één of twee wijken van een stadsdeel. In de grotere stadsdelen betekent dit dat kinderen uit verder gelegen wijken kleinere kansen hebben om in hun eigen wijk aan kunst en cultuur te doen.
- Samenwerking in een divers netwerk op het gebied van cultuur, onderwijs en welzijn is belangrijk om hier op de langere termijn verandering in te brengen.

Hoofdstuk 5 Afdeling Cultuurparticipatie

Doelen en werkzaamheden

De afdeling Cultuurparticipatie maakt zich sterk voor cultuurparticipatie voor iedere Hagenaar en richt zich op aanbieders en beoefenaars van actieve cultuurparticipatie in alle kunstdisciplines. Dit doen we stadsbreed en stadsdeelgericht via onze adviseurs. De focus van de afdeling was in 2019 gericht op diversiteit en kwaliteit en contact leggen met nieuwe groepen, waarbij er speciale aandacht was voor minderdraagkrachtige groepen, niet-westerse doelgroepen en ouderen.

De afdeling richt zich op het zichtbaar maken van aanbod en aanbieders, ondersteuning bij professionalisering en verbindingen leggen en versterken. We signaleren vragen, organiseren netwerkactiviteiten en staan aanbieders en samenwerkingsverbanden bij met advies en ondersteuning. We werken samen met stadsbrede organisaties zoals Fonds 1818, Ooievaarspas, Amare, Musicon, Korzo, Paard, Rabobank, KOO en met organisaties op stadsdeelniveau zoals de Cultuurankers, welzijnsorganisaties en culturele aanbieders.

De adviseurs zijn contactpersoon voor een of twee stadsdelen. Daarnaast zijn verschillende disciplines en expertises (urban, sociaal domein, ouderen, kennisdossiers) ondergebracht bij een adviseur. De afdeling zet regelmatig stagiaires en studenten in, die specifieke projecten oppakken of onderzoek doen naar voor ons relevante onderwerpen. Daarmee halen we jonge medewerkers binnen, die vanuit een divers perspectief bezig zijn met cultuurparticipatie. Hierdoor bereiken we nieuwe groepen en verkrijgen we nieuwe inzichten.

In 2019 verscheen zo een scriptie over verbindingen in de urban scene voor jongeren in Leidschenveen-Ypenburg.

Samenstelling afdeling

De afdeling bestond in 2019 uit 5 adviseurs, 1 projectleider talentontwikkeling, 2 projectmedewerkers en 1 teamleider. Door het vertrek van twee adviseurs veranderde de verdeling van stadsdelen en expertises in het team. Met de komst van twee nieuwe adviseurs kon de discipline theater goed worden belegd, zijn alle soorten muziek ondergebracht bij één adviseur, en is er structurele aandacht voor onderzoek en kennisdeling. De opdracht Talentontwikkeling in de popsector is eind 2019 afgerond.

Cultuurparticipatie in cijfers

In 2019 voerden de adviseurs ruim 500 adviesgesprekken. Meer dan 25 kleine en grotere festivals programmeerden vrijetijdskunstenaars dankzij advies en ondersteuning van de adviseurs. We organiseerden 20 bijeenkomsten - verspreid over de stad - ter bevordering van de zichtbaarheid en professionalisering van het vrijetijdskunstveld.

5.1 Zichtbaarheid van actieve cultuurparticipatie

We maken culturele aanbieders en vrijetijdskunstenaars zichtbaar via onze online kanalen, door hen te programmeren tijdens onze evenementen of hen voor te dragen voor podia van andere organisaties. Daarbij letten we op zoveel mogelijk diversiteit o.a. in discipline, culturele achtergrond, leeftijd en verspreiding over de stad.

Online

CultuurSchakel brengt aanbieders van actieve cultuurparticipatie (cursusaanbieders en verenigingen) in beeld op de website via profielen. Deze bieden informatie over lesaanbod, locatie en discipline waardoor het aanbod makkelijk kan worden gevonden. Aanbieders kunnen tevens hun evenementen in de agenda zetten, waardoor een breed beeld ontstaat van activiteiten in de stad. Op dit moment hebben ruim 600 cultuuraanbieders in de vrije tijd een profiel op onze website. Het up-to-date houden van het aanbod op de site is arbeidsintensief en vereist continu aandacht. Daarnaast biedt de site ruimte voor het aanbieden van locaties die gehuurd kunnen worden voor repetities of voorstellingen.

CultuurSchakel initieerde ook een festivalkaart van Den Haag, met de kleine en grote festivals. Hierdoor kunnen vrijetijdskunstenaars optreedmogelijkheden vinden en weten festivalorganisatoren elkaar te vinden. In 2019 zijn afspraken gemaakt met de gemeente voor een nieuwe editie van de gids met cultureel aanbod voor senioren, die in 2020 gemaakt wordt.

Podia

De adviseurs waren op verschillende manieren betrokken bij diverse Haagse festivals. Zij gaven advies over programmering, subsidiemogelijkheden en waren samenwerkingspartner of organisator bij o.a.: People Stage, Meet The Urban Pro's, Club Hopping, Blockjams, This is Drip, UITNach, R&Beats Live, Young Urban Night, Laak Festival, Ook Van Jou festival, Escamp Festival, The Hague African Festival, Green Garden Festival,

Museum Nacht Kids, Bevrijdingsfestival, Ooievaarsplein op Uutfestival, Urban programma Zuiderstrandtheater, Haagse Popweek, Dansmarathon Zomerfestival Binnenhof, Stadsspelen en Global Dance Festival.

Een kleine greep uit de activiteiten:

• People Stage

Tijdens Parkpop toonden we een breed scala aan vrijetijdskunstenaars op ons podium People Stage, op het Haagse Veld. Vijf Cultuurankers werkten mee aan het talentontwikkelingstraject in aanloop naar People Stage, door het organiseren van een voorronde of het aandragen van een act. Alle 24 acts deden een doorloop in Musicon met coaching op maat.

• This is Drip

Bij This is Drip presenteerden we in samenwerking met Korzo een showcase voor urban dans. Korzo verzorgde de organisatie en CultuurSchakel de programmering. Hieraan deden 10 dansinitiatieven mee.

• UIT festival Den Haag

Tijdens dit festival konden amateurs zich presenteren op het open podium van CultuurSchakel: De Zeepkist. Een deel van het programma werd vooraf ingevuld en daarnaast is bewust ruimte gelaten in de programmering voor spontane aanmeldingen op de dag zelf. Er stonden 12 acts op het podium.

• Stadsspelen

Voor de Stadsspelen hebben de adviseurs hun netwerk gedeeld en geadviseerd bij de programmering van het podium dans en muziek. Er deden 25 aanbieders mee.

• Haagse Popweek

CultuurSchakel leverde een bijdrage aan het programma van de Talent Night, en droeg een host en panelleden aan voor meerdere avonden.

5.2 Professionalisering

Adviesgesprekken

De adviseurs voeren het hele jaar door adviesgesprekken met aanbieders en initiatiefnemers over o.a. subsidie, netwerken, organisatorisch en inhoudelijke vraagstukken en programmering van vrijetijdskunstenaars. In totaal ging het om ruim 500 gesprekken. Omdat deze gesprekken arbeidsintensief zijn streven we ernaar individuele adviesvragers te verbinden aan een platform of collectief op hun vakgebied of vragen te bundelen en te behandelen in ons scholingsaanbod. Ook nemen de adviseurs deel aan overleggen in hun stadsdeel of

binnen hun discipline. Daarnaast houden de adviseurs spreekuren of speeddate sessies.

Scholingstrajecten

We bieden aanbieders scholingsbijeenkomsten over organisatie, artistieke en ondernemerschap waar een grote groep aanbieders mee te maken heeft. In 2018 is, na vragen uit het veld, gekozen voor een trainingstraject en vier workshops. De uitvoering van deze bijeenkomsten en workshops liep door in 2019.

Het trainingstraject Ledenwerving zette in op 'Meer leden in Minder Tijd'. Ledenwerving is een belangrijk thema voor verenigingen. Team Sportservice uit Haarlem ontwikkelde hiervoor een training voor sportclubs. Deze is in samenwerking aangepast naar een vijfdaagse training voor Haagse culturele verenigingen. De training startte in 2018 en het traject werd begin 2019 succesvol afgerond met 7 verenigingen. De verenigingen die het traject hebben afgerond hebben inmiddels al nieuwe leden mogen verwelkomen. Naar aanleiding van deze training hebben we 10 tips gepubliceerd op onze website.

Er waren vier workshops:

1. Financiering vrijetijdskunst (i.s.m. met Fonds 1818, VSB Fonds, de Rabobank, Voor de Kunst, het Subsidieloket en *Geld voor je Kunst!*) met 25 deelnemers.
2. Help Mijn Projectplan (twee sessies onder leiding van adviesbureau Graswortel) met 7 deelnemers.
3. Crowdfunding: Dit was een verdiepingssessie i.s.m. Voor de Kunst over de mogelijkheden van crowdfunding. De gemeente lanceerde tijdens deze bijeenkomst de nieuwe regeling, die zij realiseerde met Voor de Kunst, waarbij Haagse initiatieven in aanmerking komen voor een bijdrage van de gemeente aan hun crowdfundingactie. Er waren 11 deelnemers.
4. Hoe bepaal ik mijn tarief binnen de culturele en creatieve sector? Een verdiepingssessie samen met KOO voor zzp'ers over tariefbepaling. Er waren 11 deelnemers.

Aanbiedersscan

In 2019 is een vervolg gegeven aan de ontwikkeling van een scan voor aanbieders. In de scan geven de aanbieders meer diepgaande informatie over hun aanbod en organisatie. Deze informatie wordt ten dele verwerkt in de profielen op de website. Daarnaast dient dit voor de aanbieders en de adviseurs als aanknopingspunt om een adviesgesprek aan te gaan. De aanbieder'sscan wordt in 2020 afgerond.

Monitoring en Onderzoek

Ook via kennisdeling en onderzoek wil CultuurSchakel bijdragen aan de kwaliteit van vrijetijdskunst en het beleid over de Haagse cultuurparticipatie. Dit doen we via de reguliere activiteiten en monitoring van het Haagse amateurveld. Om deze ambitie grondiger aan te pakken is in 2019 een adviseur aangesteld met de opdracht om relevante onderzoeken in kaart te brengen en samenhang te vergroten. Daarin stemmen we onze agenda af met het LKCA dat zeer actief is op dit gebied en combineren we onderzoeken, zodat we gegevens goed kunnen vergelijken met andere steden en organisaties. Zo voorkomen we ook dat organisaties worden overvraagd met gelijksoortige onderzoeken. Alle adviseurs volgen daarnaast landelijke bijeenkomsten over relevante thema's en gebruiken deze voor input bij netwerkbijeenkomsten, scholing en adviesgesprekken. De teamleider neemt deel aan het strategisch cultuurparticipatieoverleg van het LKCA.

5.3 Verbindingen

Netwerkbijeenkomsten

De adviseurs sluiten aan bij bestaande stadsdeeloverleggen en initiëren zelf bijeenkomsten. Zo organiseerden we vijf CultuurCafés in de stadsdelen Laak, Loosduinen, Scheveningen en Haagse Hout. In Loosduinen lag de focus op het oprichten van een collectief voor beeldende kunst en in Haagse Hout op het samenbrengen van de kleine festivalorganisatoren in de stad. Hieruit ontstonden nieuwe samenwerkingen en initiatieven. In Laak vonden de twee CultuurCafés plaats in de vorm van een ontbijt en werden diverse netwerken uit het stadsdeel met elkaar in contact gebracht.

Er zijn ook stadsbrede netwerkbijeenkomsten en initiatieven waar de adviseurs aan deelnemen of deze coördineren. Hieronder belichten we er enkele:

- **Brainstorm Dans:** op basis van de behoefte van het dansveld aan een gezamenlijk project, organiseerde de adviseur dans samen met Korzo een brainstorm voor het dansveld. Ongeveer 20 dansscholen die verschillende stijlen vertegenwoordigen, hebben elkaar ontmoet. De brainstorm heeft geleid tot een samenwerking voor een gezamenlijk event; een dansmarathon voor vrijheid. Deze zal op 22 augustus 2020 plaatsvinden.
- **Festival Café:** vond in 2019 tweemaal plaats. Het is bedoeld voor organisatoren van kleine festivals. Er is inmiddels ook een Facebookpagina opgezet, zodat de organisatoren elkaar tussentijds gemakkelijk kunnen bereiken met vragen en aanbod.

- **DROP it like it's HOT:** netwerkevent tijdens de Haagse Popweek. De organisatie is in handen van Popradar Den Haag in samenwerking met CultuurSchakel, Paard en Haags Hiphop Centrum. Deelnemers pitchten hun songs voor een panel van topprofessionals. 15 acts kregen feedback en tips over hun muziek.
- **Meet the Urban Pro's:** vijf netwerkbijeenkomsten georganiseerd in samenwerking met het Paard. Diverse professionals uit de urban arts deelden hun ervaringen, er waren panels over professionalisering en de muziekindustrie en o.a. de nieuwe regeling voor urban arts van het Fonds Podiumkunsten werd toegelicht. In totaal trokken de vijf bijeenkomsten samen bijna 250 mensen, vooral uit Den Haag en Rotterdam.
- **Brainstorm Amare:** een gezamenlijke bijeenkomst van CultuurSchakel en het Zuiderstrandtheater. Vrijetijdskunstenaars werden geïnformeerd over de stand van zaken rond Amare en de mogelijkheden die het cultuurgebouw gaat bieden voor vrijetijdskunstenaars. Aansluitend konden de deelnemers in een brainstormsessie feedback geven op de concepttekst over vrijetijdskunst in het meerjarenbeleidsplan van Amare en konden zij hun ideeën meegeven. De bijeenkomst bracht een zeer diverse groep geïnteresseerden bij elkaar en leidde tot uiteenlopende ideeën, wensen en mogelijkheden. Er waren 30 deelnemers.
- In samenwerking met de gemeente en de Rabobank hebben we ons ingezet om zoveel mogelijk amateurverenigingen toegang te geven tot het programma Rabo Versterkt. Tijdens de inspiratiebijeenkomst waren twee adviseurs aanwezig om advies te geven.

Den Haag Bruist

In 2018 inventariseerde CultuurSchakel in opdracht van de gemeente de routes van talentontwikkeling in de Haagse popscene om inzichtelijk te maken waar en hoe talenten zichzelf kunnen ontplooiën. In 2019 is gekeken naar hiaten en kansen. In oktober organiseerde CultuurSchakel in theater De Vaillant de netwerkbijeenkomst Den Haag Bruist! over talentontwikkeling in de Haagse popscene. Doel van de bijeenkomst was kennis en ideeën te delen over kansen voor samenwerking en ondersteuning van Haagse poptalenten. Onder de 20 deelnemers waren o.a. Haagse talentontwikkelingexperts, professionals uit de popsector, docenten, programmeurs, vertegenwoordigers van popplatforms, gevestigde musici en poptalenten. De bijeenkomst maakte duidelijk dat

de drempels die de talenten ervaren bij het veroveren van hun plek in Den Haag, soms haaks staan op het beeld van de organisaties, die van mening zijn dat zij openstaan voor iedereen. De bijeenkomst werd ervaren als een waardevolle uitwisseling tussen talenten en professionals van instellingen.

Samenwerking Cultuurankers

Afhankelijk van ligging en omvang van het stadsdeel, de functie van het Cultuuranker, het netwerk van aanbieders en vraagstukken in het stadsdeel, wordt in overleg bekeken waar CultuurSchakel en Cultuuranker elkaar kunnen versterken. In 2019 resulteerde dit in o.a. advies bij programmering van activiteiten/festivals, CultuurCafés bij Cultuurankers, speeddates, cultuurontbijt of spreekuur. Ook was er samenwerking bij de programmering van People Stage.

Werkconferentie

Jaarlijks organiseert de afdeling Cultuurparticipatie een bijeenkomst voor het Haagse vrijetijdskunstveld. Het doel van de conferentie is om actuele thema's voor de aanbieders en kunstenaars onder de loep te nemen en onder de aandacht van de politiek en de wethouder te brengen. Vanwege de grote drukte is besloten om de conferentie van 2019 te verplaatsen naar begin 2020. Het thema van de conferentie is 'Arbeidstevredenheid bij kunstprofessionals'.

Lobby Cultuurparticipatie

Niet alleen met de jaarlijkse werkconferentie zet CultuurSchakel zich in om het vrijetijdskunstveld een stem te geven. Dat deden we ook door het belang van amateurkunst bij diverse organisaties in de stad en de Haagse politiek onder de aandacht te brengen. Zo heeft de directeur zitting in het Directieoverleg Podiumkunsten en nam zij deel aan een werkgroep om de wethouder van input te voorzien voor het beleidskader. Ook mobiliseerden we het veld om in gesprek te gaan met Amare om zo het brede veld van vrijetijdskunst een plek te geven in dit nieuwe centrum.

Landelijk lobbyen we samen met het LKCA voor meer aandacht voor cultuurparticipatie en geven we input aan het FCP. Ook nemen we deel aan het landelijke cultuurparticipatieoverleg van het LKCA. In dit netwerk en strategisch overleg van 8 provinciale en 3 grootstedelijke ondersteuningsorganisaties wisselen we kennis en ervaring uit en is afstemming met de belangrijkste spelers in het veld, op zowel directie- als adviseursniveau. Dit leidt tot kennisdeling en ontwikkeling van en reflectie op lokaal, provinciaal en landelijk beleid over cultuurparticipatie.

Hoofdstuk 6

Subsidieloket

Het Subsidieloket voert de Haagse Regeling Amateurkunst uit, bestaande uit de Basissubsidie, Zorguitvoeringen, Buitenconcerten en Presentatiesubsidie. Daarnaast is er een extra subsidievorm *Geld voor je Kunst!*, waarmee wij nieuwe doelgroepen op een laagdrempelige wijze willen bereiken. Hiervoor is apart budget gereserveerd.

6.1 Haagse Regeling Amateurkunst

CultuurSchakel wil de culturele ontwikkeling van alle Hagenaars stimuleren en een levendig cultuuraanbod in de stad vergroten. Voor kunstbeoefening in de vrije tijd voert CultuurSchakel, namens de gemeente Den Haag, de Subsidieregeling Haagse Amateurkunst uit. Met deze regeling willen wij Haagse verenigingen en initiatieven ondersteunen, die zich bezighouden met actieve kunstbeoefening. Daarnaast willen we een bijdrage leveren aan presentaties, gericht op actieve deelname aan kunst en cultuur in Den Haag.

De Subsidieregeling bestaat uit de Basissubsidie, Zorguitvoeringen, Buitenconcerten, Presentatiesubsidie 1 en Presentatiesubsidie 2. Het budget voor 2019 was € 844.447,-.

Basissubsidie

Dit is een tegemoetkoming in de kosten van de artistieke leiding en de zaalhuur voor repetities. De basissubsidie is voor verenigingen met betalende leden, die gerund worden door vrijwilligers en is voor amateurkunstbeoefening in groepsverband. De subsidie is maximaal 50% van de kosten tot een maximum van € 1.800,- voor de zaalhuur en € 2.250,- voor de artistieke leiding. Eenmaal per jaar kan deze subsidie aangevraagd worden over het voorafgaande jaar.

Er waren in totaal 138 aanvragen voor basissubsidie in 2019. Het totaal aangevraagde bedrag was € 384.679,- en overschreed daarmee ruimschoots het beschikbare budget van € 337.638,-. Door vrijval uit de overige subsidiegelden was het niet nodig een korting toe te passen.

Zorguitvoeringen en buitenconcerten

CultuurSchakel subsidieert per jaar maximaal 100 zorguitvoeringen. Dit zijn optredens in een zorginstelling, waarmee CultuurSchakel ook ouderen in contact brengt met cultuur. Per aanvrager zijn twee optredens per kalenderjaar subsidiabel voor € 200,- per optreden. In 2019 zijn 52 zorguitvoeringen aangevraagd.

Daarnaast komen instrumentale gezelschappen voor buitenconcerten in aanmerking. De subsidie hiervoor is € 360,- per optreden, met een maximum van vier buitenconcerten per gezelschap. Per kalenderjaar worden er maximaal 100 buitenconcerten toegekend. In 2019 zijn 80 buitenconcerten aangevraagd.

Presentatiesubsidie

Presentatiesubsidie 1 is een bijdrage in de eenmalige kosten voor een podiumuitvoering. De voorwaarden voor deze subsidievorm zijn laagdrempelig: de aanvrager is een Haagse vereniging of stichting, de uitvoering is openbaar en er moet een recepte geheven worden. Er mogen uitsluitend kosten worden opgevoerd die betrekking hebben op de voorstelling. Van het tekort draagt CultuurSchakel maximaal 75% bij. Daarnaast is de subsidie nooit hoger dan eenmaal de recepte. Voor 2019 zijn er in totaal 109 aanvragen gedaan voor presentatiesubsidie 1 en gehonoreerd voor een bedrag van € 325.578,-.

Voor uitvoeringen die niet aan bovenstaande eisen voldoen, is Presentatiesubsidie 2 in het leven geroepen. Deze subsidie is ook voor grote, multidisciplinaire, vernieuwende of bijzondere projecten, eventueel in combinatie met workshops of masterclasses. De aanvraag is gecompliceerder dan bij Presentatiesubsidie 1. Zo moet de aanvrager een projectplan indienen met onderbouwing waarom subsidie gerechtvaardigd is voor de uitvoering of het festival. De externe vijfkoppige beoordelingscommissie komt drie keer per jaar bijeen en buigt zich over de ingediende plannen.

Er wordt beoordeeld op diverse criteria. Een belangrijke voorwaarde is dat de amateurdeelnemer er 'beter' van moet worden en dat er een goed artistiek concept is. Andere criteria zijn: Is het toegankelijk voor een groot publiek? Wordt er voldoende gedaan aan werving en begeleiding van de amateurs? Is het plan voorzien van een heldere begroting en dekkingsplan? Heeft de aanvraag een realistische planning? Op basis hiervan geeft de commissie een advies aan de directeur van CultuurSchakel, die het uiteindelijke besluit neemt over toekenning van de subsidie. Alle aanvragers krijgen een schriftelijk gemotiveerde beoordeling. Van deadline tot besluit neemt de gehele procedure ongeveer tien weken in beslag.

De beoordelingscommissie bestond in 2019 uit: Marjolijn Boersma (voorzitter), Aart de Groot, Ferdy Karto, Jolanda Keurentjes en Sahidah Somer.

Voor 2019 zijn er in totaal 33 aanvragen gedaan voor Presentatiesubsidie 2. Van deze 33 zijn er uiteindelijk 25 gehonoreerd voor een bedrag van € 210.845,-.

In 2019 waren er drie indieningstermijnen voor de presentatiesubsidies. De aanvrager mag per kalenderjaar tweemaal subsidie aanvragen. CultuurSchakel dient de afrekening drie maanden na de uitvoering te ontvangen. Op basis van de realisatie wordt het tekort en de definitieve hoogte van het subsidiebedrag vastgesteld. Voor Presentatiesubsidie 1 en 2 samen was er voor elke ronde een budget van € 146.000,- beschikbaar.

	Basis	Presentatie 1	Presentatie 2	Zorguitvoering	Buitenconcert
Theater	19	24		4	
Muziek	110	65	8	46	80
Dans	9	3	1	2	
Mengvorm		17	16		
Totaal	138	109	25	52	80

Verleende subsidies in 2019

Bedragen (per 31 december)	Aangevraagd 2019	Voorlopige toekenning 2019	Definitieve toekenning 2019	Nog af te rekenen 2019
Basissubsidie	€ 384.679	€ 384.679	€ 384.679	€ 0
Presentatiesubsidie 1*	€ 325.578	€ 325.578	€ 182.829	€ 113.641
Presentatiesubsidie 2*	€ 226.920	€ 210.845	€ 130.581	€ 81.122
Zorguitvoeringen	€ 10.400	€ 10.400	€ 9.000	€ 1.200
Buitenconcerten	€ 28.800	€ 28.800	€ 27.720	€ 1.080

Aangevraagde en afgerekende subsidies 2019

* De presentaties die plaatsvinden in het laatste kwartaal worden doorgaans in het eerste kwartaal van het jaar erop afgerekend. Doordat de realisatie soms afwijkt van de ingediende begrotingen, ontstaan er verschillen tussen de voorlopige en definitieve toekenningen. Deze bedragen worden toegevoegd aan het budget voor volgend jaar.

Bezwaarcommissie

Elke aanvrager kan in beroep tegen het besluit gaan. We kijken eerst of het bezwaar in overleg met de aanvrager opgelost kan worden. Als dit niet lukt, gaat het bezwaar naar de onafhankelijke bezwaarcommissie, bestaande uit Abe van der Werff (voorzitter), Annet Schipper en Eveline Asselbergs. In 2019 is er één bezwaar ingediend bij CultuurSchakel, dat in overleg is opgelost.

6.2 Geld voor je Kunst!

Met *Geld voor je Kunst!* maakt CultuurSchakel initiatieven mogelijk met een subsidie tot maximaal € 1.500,-. Deze subsidie is voor initiatieven die de vrijetijdskunst stimuleren en/of bevorderen en bedient alle stadsdelen. Ook initiatiefnemers die geen rechtspersoon zijn, kunnen hier aanvragen. De subsidie wordt toegekend via een laagdrempelige aanvraagprocedure: de aanvrager vult een online formulier in en pitcht zijn/haar idee voor een jury. Binnen een week ontvangt de aanvrager de uitslag. De regeling was in 2019 weer erg succesvol. Er waren 6 pitchavonden, waarvan 4 bij de cultuurankers in Centrum, Laak, Segbroek en Escamp. Er zijn 82 aanvragen in behandeling genomen, waarvan 51 nieuwe aanvragers (62%). Er zijn 45 aanvragen gehonoreerd, 15 aanvragers trokken hun aanvraag in of verschenen niet bij de pitchavonden en 21 aanvragen konden niet worden gehonoreerd. De doelstelling van 10% nieuwe aanvragers is hiermee ruimschoots bereikt. In totaal is € 70.000,- subsidie toegekend waarvan € 14.000,- bestemd voor activiteiten die in 2020 plaatsvinden.

6.3 Overige activiteiten Subsidieloket

In samenwerking met Fonds 1818, Voor de Kunst, Rabofondsen en VSB Fonds organiseerden wij een scholingsworkshop Financiering van je vrijetijdsproject. De deelnemers konden in gesprek met de diverse subsidiënten. In totaal waren er zo'n 32 deelnemers bij de activiteit.

6.4 Terug- en vooruitblik

Subsidie is voor veel Haagse verenigingen en culturele initiatieven onmisbaar voor hun voortbestaan, het geven van voorstellingen en de totstandkoming van projecten. Dankzij de subsidieregeling kent kunst en cultuur in de vrije tijd een stevige basis in Den Haag en participeren veel Hagenaars.

Zo verleende CultuurSchakel in 2019 subsidie aan 404 Haagse verenigingen en initiatiefnemers via de Haagse Regeling Amateurkunst en ontvingen 45 initiatiefnemers subsidie via *Geld voor je Kunst!*. Mede door de herziening van de regeling en vrijval was het dit jaar niet nodig kortingen toe te passen. De regeling *Geld voor je Kunst!* is enorm succesvol en genereert een compleet nieuwe groep aanvragers, die via de 'gewone' regeling nooit succesvol zou kunnen aanvragen. Dit sluit goed aan bij onze doelstellingen op het gebied van inclusiviteit en diversiteit.

Naar aanleiding van feedback digitaliseerden we in 2019 het aanvraag- en afrekenproces van de basis- en presentatiesubsidie, verbeterden we de online quickscan en voerden we eenvoudiger taalgebruik in, met een duidelijke beschrijving van het proces en een verbeterde menustructuur op de website. De adviseurs Cultuurparticipatie kregen in 2019 een toelichting op alle subsidievormen via een infosheet, zodat zij tijdens adviesgesprekken beter kunnen informeren over subsidie.

In 2020 continueren we de huidige regelingen, inclusief de laagdrempelige regeling *Geld voor je Kunst!* en zetten we in op meer zichtbaarheid van de regelingen en vereenvoudiging van in- en externe procedures.

Hoofdstuk 7 Marketing en Communicatie

De afdeling Marketing & Communicatie (M&C) ondersteunt de afdelingen Cultuurparticipatie, Cultuuronderwijs, Subsidieloket en het project COH. Iedere M&C-medewerker heeft zijn eigen expertise, zoals contentcreatie, websiteontwikkeling of vormgeving. Van januari t/m juni werkte een ingehuurde kracht aan de naamsbekendheids campagne voor 2019 en van juli t/m december werkte zij tevens aan contentcreatie voor COH.

7.1 Resultaten en middelen

7.1.1 Digitale strategie

Website

De website is een belangrijk middel voor contact met de doelgroepen. Vrijtijds kunstenaars vinden hier informatie over subsidies, ondersteuningsmogelijkheden, scholing, locatieverhuur, culturele verenigingen en cursusaanbieders. De Hagenaar vindt er cultureel aanbod. Scholen vinden informatie over ondersteuningsmogelijkheden, deskundigheidsbevordering en Haags cultureel onderwijsaanbod. Daarnaast kunnen aanbieders zichzelf presenteren op de website en kan subsidie worden aangevraagd.

Sinds eind 2017 werkt CultuurSchakel met een vernieuwde website. Afgelopen jaar zijn er verschillende onderdelen van de website aangescherpt:

- **Schooltijd**

De COH-projectenpagina's kregen een nieuwe lay-out waardoor de projecten visueel aantrekkelijker zijn en eenvoudig te gebruiken voor een leerkracht op een digibord. De gebruiker kan via tabbladen door het project navigeren en aansluitend aanbod bekijken en boeken. De zoekfilter in de filterpagina is toegevoegd om naast de filteropties ook te zoeken op thema's en onderwerpen die relevant zijn voor de gebruiker.

- **Vrije tijd**

Het vrijtijds kunstenaarsaanbod op de website is goed onder de loep genomen en alles is geactualiseerd. Er zijn zoektags toegevoegd, zodat bezoekers van de website beter kunnen vinden wat zij zoeken. Ook is de lay-out van de filterpagina aangepast met kleinere afbeeldingen en een tekstveld met het aanbod van de aanbieder. De zoekfilter op de filterpagina is samen met de algemene zoekfunctie verbeterd en geeft relevante resultaten. Het aanvraagproces van een nieuwe aanbieder is vereenvoudigd met als resultaat dat de content van de aanbieders kwalitatief is verbeterd.

De losse website www.culturelekaartdenhaag.nl is opgenomen in onze corporate website. Gebruikers kunnen snel en eenvoudig overschakelen van een lijstweergave naar de kaartweergave.

- **Subsidieloket**

M&C voerde het verbeterplan uit dat eind 2018 werd opgesteld op basis van een gebruikersonderzoek onder subsidieontvangers. Zo is de regeling herschreven in laagdrempelig taalgebruik, is de informatievoorziening geoptimaliseerd, de Quickscan verbeterd en uitgebreid en is het aanvraag- en afrekenproces versimpeld en gedigitaliseerd.

Het eerste jaar dat we met de nieuwe website werkten, was het bezoek licht afgenomen met 4% naar 48.180 gebruikers. Dat lag deels aan de nieuwe meetwijze. Ook was het een signaal, waardoor we in 2019 extra hebben ingezet op de naamsbekendheid van CultuurSchakel met als ambitieus doel een groei naar 55.000 websitebezoekers. Dat is ruimschoots gelukt: het websitebezoek is in 2019 gestegen met maar liefst 36,5% naar 65.333 gebruikers.

Het aantal vrijtijdsaanbieders op de website is gestegen van 601 naar 687. Voor schooltijd stonden 242 Vonk-activiteiten (primair onderwijs) en 55 Expeditie C-activiteiten (voortgezet onderwijs) op de website.

Social media

CultuurSchakel is actief op social media om de naamsbekendheid te vergroten, websiteverkeer te genereren, deelname aan activiteiten te vergroten, een autoriteit te zijn op het gebied van kunst en cultuur in Den Haag en meer subsidieaanvragen te genereren. Wij zijn al jaren actief op Facebook en Twitter. Op Twitter richten we ons op business-to-business, zoals nieuws, ons scholingsaanbod, beleidsontwikkelingen en opinies. Op Facebook zijn we in 2019 van vier naar drie pagina's gegaan. De pagina voor Cultuuronderwijs op zijn Haags (COH) is opgezegd en voortaan plaatsen we de content daarvoor op de Facebookpagina van CultuurSchakel. Vanaf 2020 willen we ook de Facebookpagina's van People Stage en iktoon beëindigen en content daarvoor plaatsen op de algemene Facebookpagina. Op die manier willen we het merk CultuurSchakel nog sterker maken.

In 2019 is ingezet op het opbouwen van de achterban op Instagram en LinkedIn om meer jongeren en professionals te bereiken. Voor People Stage is een apart Instagramaccount. Ook dat account willen we in 2020 opzeggen en de content daarvan plaatsen op de Instagrampagina van CultuurSchakel.

We werkten volgens de vastgestelde social mediastrategie, met per (social media) kanaal de doelstellingen en focus, en vaste categorieën zoals polls, blogs, online podium en 'achter de schermen'.

We werkten ook aan een uitgebreidere contentstrategie voor de periode 2020-2024; een langetermijnstrategie die bijdraagt aan focus en aan het consequent blijven in keuzes die we maken. Op die manier wordt steeds duidelijker waar CultuurSchakel voor staat en weet de doelgroep beter wat ze aan ons hebben.

Online advertising

In 2019 hebben we zes social advertising campagnes opgezet met in totaal zo'n 565.000 weergaven:

1. Naamsbekendheid CultuurSchakel; 10 advertenties; 278.600 weergaven.
2. Haagse C; 8 advertenties; 64.238 weergaven.
3. Expositie 'Is dit kunst?'; 2 advertenties; 57.385 weergaven.
4. People Stage; 1 advertentie; 31.732 weergaven.
5. UIT Festival; 1 advertentie; 58.912 weergaven.
6. Cultuuronderwijs op zijn Haags; 2 advertenties; 73.991 weergaven.

In mei 2019 hebben we onze inzet van Google AdGrants (het gesponsorde programma van advertenties in Google voor non-profit organisaties) verder uitgebreid en geprofessionaliseerd. Er staat nu een basis met ruim 60 branded (aan het merk CultuurSchakel gerelateerd) en non-branded (over het aanbod van schooltijd, vrije tijd en subsidieloket) advertenties met actuele advertenties zoals evenementen en bijeenkomsten. In totaal waren er 38.795 vertoningen in Google en 3.614 klikken naar de website.

Digitale nieuwsbrieven en mailings

We verzenden maandelijks twee verschillende externe nieuwsbrieven. Deze bevatten korte nieuwsitems met links naar aanvullende informatie op onze website waarmee we extra traffic naar onze site genereren. In 2019 verscheen de nieuwsbrief 'kunst & cultuur in de vrije tijd' acht keer en waren er in juni drie nieuwsbriefspecials voor iktoon Den Haag. Ook waren er nieuwsbriefspecials voor People Stage en het UIT Festival Den Haag. De nieuwsbrief 'kunst & cultuur onder schooltijd' verscheen acht keer, inclusief een special met het scholingsprogramma. Er waren daarnaast acht interne nieuwsbrieven voor de medewerkers en voortgangsrapportages voor de RvT.

Het aantal abonnees op de nieuwsbrieven groeit gestaag. Het werkt vooral goed om mensen actief te vragen zich te abonneren wanneer zij online formulieren invullen (o.a. Haagse C en aanvraagformulieren Subsidieloket). De adviseurs cultuurparticipatie en de cultuurcoaches promoten de nieuwsbrieven ook in hun persoonlijke gesprekken. Het openingspercentage van de nieuwsbrief is vrij goed, met gemiddeld ruim 30% voor vrije tijd en 37% procent voor schooltijd. Het aantal clicks per nieuwsbrief ligt rond de 100, voor zowel vrije tijd als voor schooltijd.

Advertenties	Vertoningen	Klikken
DSA (dynamische zoekadvertenties, non-branded, over het aanbod van schooltijd, vrije tijd en Subsidieloket)	28.447	1.832
Non-branded advertenties (over het aanbod van schooltijd, vrije tijd en Subsidieloket)	5.618	573
People Stage (evenement)	2.305	570
Branded (aan het merk CultuurSchakel gerelateerde advertenties)	1.029	355

	2018	2019	Stijging
Bezoekers website	48.180	65.333	35,6%
Aanbieders Vrije tijd op website	601	687	14,3%
Facebook CultuurSchakel	1.716	2.140	24,7%
Facebook iktoon Den Haag	528	549	4,0%
Facebook People Stage	313	357	14,1%
Twitter volgers	1.789	1.830	2,3%
Instagram	439	745	69,7%
Instagram People Stage	81	135	66,7%
LinkedIn	175	401	129,1%
Abonnees nieuwsbrief kunst en cultuur in de vrije tijd	1.445	2.237	54,8%
Abonnees nieuwsbrief kunst en cultuur op school	796	845	6,2%
Bereik (unieke weergaves) Facebookadvertenties	41.314	264.981	541,4%

7.1.2 M&C-projecten en evenementen

M&C heeft een adviserende, faciliterende en soms ook uitvoerende rol bij de ontwikkeling van middelen voor en promotie van evenementen. Het gaat hierbij om on- en offline communicatie en promotie, advies over middelen en de inrichting van een eventuele kraam. Bij grote evenementen, zoals de Haagse Cultuuronderwijs Dag, People Stage en het UIT Festival Den Haag nemen één of meerdere M&C-medewerkers deel aan het projectteam. Samen bepalen we hoe het evenement in de markt wordt gezet.

Bij vier evenementen (en projecten) lag de projectleiding bij M&C:

Wat zoek jij?

In 2019 zetten we een naamsbekendheidscampagne op, waarbij we online en offline middelen combineerden. We maakten een animatiefilm en infographic over alle activiteiten van CultuurSchakel, samengevat in drie overzichtelijke pijlers: vrije tijd, schooltijd en Subsidieloket. Gedacht vanuit diversiteit in disciplines, situaties en mensen probeerden wij voor de kijker/lezer de volgende vraag te beantwoorden: 'Wat kan CultuurSchakel voor mij betekenen?'. Daarnaast zetten we in op social media, maakten we korte portretten tijdens onze events van bezoekers met de insteek 'Wat zoek jij?'. Ook zetten we het netwerk van partners in met een perskit en verspreidden we zadelhoesjes

in de stad. Met alle middelen verwezen we naar de landingspagina www.cultuurschakel.nl/watzoekjij. Het doel van de campagne was een grotere naamsbekendheid, met als meetbaar resultaat een flinke toename in websitebezoekers in 2019 naar 55.000. Dit is ruimschoots behaald (65.333).

Iktoon

Iktoon is de jaarlijkse, landelijke zichtbaarheids campagne voor kunst en cultuur in de vrije tijd, geïnitieerd door het LKCA. CultuurSchakel is iktoon-coördinator in Den Haag en maakt Haagse kunst & cultuur in de vrije tijd zichtbaar. Waar we in het verleden ook zelf evenementen en activiteiten organiseerden en initieerden, is dit jaar nóg meer ingezet op het zichtbaar maken van alle activiteiten in juni.

In 2019 vulden we onze rol als iktoon-coördinator in Den Haag in door deze drie speerpunten:

- Achterban oproepen mee te doen met iktoon. Onder andere via twee iktoon-nieuwsbrieven met een openingsrate van 1.292. De berichten op social media over iktoon en de Haagse C hadden bij elkaar zo'n 65.000 weergaven.
- Mediapartnership met Den Haag FM, bestaande uit een wekelijks radio-item in de studio, twee tv-items op locatie bij vrijetijdskunstenaars en dagelijkse radiospotjes. Daarnaast promoveerde Den Haag FM de

Haagse C door de videoportretten te delen, een live-item tijdens de uitreiking en door uitnodiging van alle genomineerden in de studio.

- Organisatie van de Haagse C: de prijs voor cultuurparticipatie, zie hieronder als apart evenement.

Haagse C

Dit jaar reikten we voor de tweede keer de Haagse C uit. Met deze prijs voor cultuurparticipatie zorgen wij voor zichtbaarheid, erkenning en aanmoediging van Haagse vrijetijdskunstprojecten én tonen wij hun toegevoegde waarde voor de stad. De Haagse C 2019 is uitgereikt door wethouder Robert van Asten in het Atrium van het stadhuis als afsluiting van iktoon.

Het thema van de Haagse C 2019 was 'Out of the box'.

Er werden 12 projecten en initiatieven aangemeld.

Een externe jury koos vier genomineerden, waaronder de jurywinnaar. De genomineerden ontvingen ieder een professioneel videoportret en persaanpak. De videoportretten werden in totaal 5.026 keer bekeken op YouTube en social media.

De mogelijkheid voor publiek om te stemmen zorgde voor optimale zichtbaarheid van de genomineerden. In totaal hebben 897 personen hun stem uitgebracht.

Is dit Kunst?

Tijdens iktoon is in samenwerking met een student van de KABK het project 'Is dit kunst?' opgezet. Hiermee daagden we mensen uit na te denken over de definitie van kunst. Door heel Den Haag verspreidden wij 10.000 viltjes met Haagse kunstwerken die spelen met de grenzen van kunst. Daarnaast was er een fysieke expositie (te zien in het Atrium van het stadhuis tijdens de uitreiking van de Haagse C en daarna reizend door heel Den Haag) en een social mediacampagne. Met de inzet van social media rondom dit project zijn we ruim 50.000 keer weergegeven op het scherm van onze doelgroep.

7.1.3 Persberichten, free publicity en advertenties

In 2019 verstuurde CultuurSchakel zeven persberichten naar lokale dagbladen en online media. Hierdoor verschenen de onderwerpen Haagse C, expositie 'Is dit kunst?', People Stage en de Haagse CultuurAcademie in verschillende lokale online en offline media.

CultuurSchakel is veelvuldig vermeld op flyers, posters en in programmaboekjes van groepen en verenigingen die subsidie ontvingen en van evenementen waaraan CultuurSchakel een bijdrage leverde. Daarnaast verscheen in een samenwerking met de Ooievaarspas in elke Ooievaarsnieuwsbrief (digitaal en print: oplage ca. 55.000) een pagina met een interview en foto's van een Ooievaarspashouder of -aanbieder met als insteek kunst en cultuur.

Voor iktoon was er in mei/juni een advertentiecampagne op Den Haag FM (radio en televisie). Deze bestond uit radiospotjes, zendtijd in de studio, tv-reportages op locatie bij vrijetijdskunstenaars, een tv-item over de uitreiking van de Haagse C en aandacht voor iktoon en (de genomineerden voor) de Haagse C op de website en social media van Den Haag FM.

In 2019 zijn geen 'papierenen' advertenties geplaatst, maar is actiever geadverteerd op Facebook, Instagram en Google. Hiermee kunnen we de doelgroep gericht benaderen en zo verschillende Haagse groepen bereiken en daarmee de diversiteit van ons netwerk vergroten (zie online advertising).

7.1.4 Middelenoverzicht

Algemeen

- Jaarverslag 2018
- Meerjarenbeleidsplan 2021-2024
- Zadelhoesjes Kunst prikkelt!
- Algemene flyer Wat zoek jij?
- Animatiefilmpje Wat zoek jij?
- 20 kunstwerken/afbeeldingen van kunstenaars voor expositie op kantoor

Vrije tijd

- Programmaposter People Stage
- Plaktattoo 'Kunst prikkelt' voor UIT Festival Den Haag
- 2 video's People Stage: teaser en compilatievideo
- Vier videoportretten van de genomineerden voor de Haagse C
- Eén compilatievideo voor de Haagse C met alle genomineerden
- Drie tv-items in samenwerking met Den Haag FM tijdens iktoon
- 10.000 viltjes 'Is dit kunst'
- 10 kunstwerken/afbeeldingen van kunstenaars op dibond voor expositie 'Is dit kunst?'
- Twee interviews met vrijetijdskunstenaars in de Ooievaarspasnieuwsbrief
- Flyer taakgebied adviseurs

Subsidieloket

- Huisstijl voor *Geld voor je kunst!*
- Banner *Geld voor je kunst!*
- Flyer *Geld voor je kunst!*
- Live stream van pitchbijeenkomst *Geld voor je kunst!*
- 5 video's voor *Geld voor je kunst!*: promovideo en 4 pitches
- Informatieflyer subsidie

Schooltijd

- Vonk: Brochure Cultuurbezoeken Haagse basisscholen 2018-2019
- Expeditie C: Brochure Cultuurbezoeken Haagse middelbare scholen 2018-2019

Cultuuronderwijs op zijn Haags

- 3 vlogs
- 9 blogs
- 128 projectpagina's en bijbehorende projectsamenvattingen geüpdatet
- Campagne: boardingpass Reis je mee
- Kunstenaar in de klas-teksten website
- 6 videoportretten, interviews en foto's
- Update 10 toolboxfilmpjes
- Infographic tussenstand COH
- Infographic opzet COH
- Foto's voor VONK 2019-2020

Hoofdstuk 8

Personele zaken

Op 31 december 2019 waren er 37 medewerkers in loondienst en was er 1 parttime vacature, in totaal 27,7 FTE. Daarnaast werkten 2 personen bij CultuurSchakel op detachingsbasis, in totaal 1,06 FTE. Exclusief de gedetacheerden was 19% van het personeelsbestand man, en 81% vrouw. De gemiddelde leeftijd was 45,2. De totale formatie nam iets af t.o.v. 2018. Voor het project binnenschools-buitenschools werd naast een gedetacheerde medewerker ook een zzp'er ingezet. In 2019 hebben 6 medewerkers de organisatie verlaten. De vertrekredenen waren ofwel het gevolg van persoonlijke keuzes, ofwel het niet verlengen van een tijdelijke arbeidsovereenkomst o.a. vanwege het beëindigen van de activiteit waar de medewerker voor aangenomen was. Vijf medewerkers zijn in dienst gekomen. In 2019 werd 1 vrijwilliger ingezet.

8.1 Verzuim

Het ziekteverzuim in 2019 bedroeg 4,69%. Het verzuimpercentage is iets lager dan het gemiddelde in de niet-commerciële dienstverlening. In vergelijking met de sector cultuur, sport en recreatie of onderwijs is dit percentage echter hoger. De verzuimfrequentie is 1,46 en daarmee te hoog t.o.v. het landelijk gemiddelde. Dit blijft onderwerp van gesprek. De gemiddelde verzuimduur was ruim 10 dagen. Het percentage en de verzuimduur worden grotendeels verklaard door arbeidsongeschiktheid ten gevolge van niet-beïnvloedbare factoren zoals ongevallen en ernstige ziekte.

8.2 Fair Practice Code

CultuurSchakel volgt de Fair Practice Code. Voor de vaste medewerkers volgen wij de CAR-UWO (arbeidsvoorwaarden gemeente Den Haag). Voor collega's die niet in loondienst zijn, zoals gedetacheerden, zzp'ers en uitzendkrachten worden de vergoedingen conform cao-richtlijnen vastgesteld. Voor zzp'ers geldt daarbij dat bij de toetsing van het uurtarief ook gekeken is naar de opslag voor werkgeverslasten, verlofuren etc., zoals dat voor medewerkers in loondienst geldt. Vrijwilligers of commissieleden krijgen een gangbare vrijwilligers- of onkostenvergoeding. Voor stagiairs is een vaste stagevergoeding beschikbaar, afhankelijk van het opleidingsniveau en de omvang van de stage. Diversiteit krijgt veel aandacht in het aanstellingsbeleid, o.a. door inzet van social media en het aanboren van andere wervingskanalen. Zie hoofdstuk 2. Een mogelijke overstap naar een nieuwe cao creëert kansen voor zzp'ers. Dit vergroot de mogelijkheid op een vast dienstverband. Ook wordt er geïnvesteerd in scholing en persoonlijke ontwikkeling voor alle

medewerkers in loondienst. Door de introductie van een nieuwe methode voor het bespreken van het eigen functioneren is er ook meer aandacht voor belastbaarheidsvraagstukken en persoonlijke ontwikkeling.

8.3 Verkenning overstap cao

De aanstaande Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (WNRA) maakt de urgentie groter om te onderzoeken of een wijziging van arbeidsvoorwaardenregeling noodzakelijk en uitvoerbaar is. De cao-kunsteducatie is algemeen verbindend verklaard en wordt onderhouden door de werkgeversorganisatie waar CultuurSchakel bij aangesloten is. Handhaven van de huidige rechtspositie wordt complex zodra de WNRA in werking treedt. In 2019 vonden al diverse acties plaats ter voorbereiding van een overstap, zoals een verkenning met de vakbonden, een vergelijking van de arbeidsvoorwaardenpakketten, een bijeenkomst met de PVT en een eerste globale informatiebijeenkomst voor het personeel. In dit traject is samenwerking met stichting KOO aangegaan, omdat deze in een vergelijkbare situatie verkeert. Het is denkbaar dat door verschillen in situatie de trajecten in de toekomst uit elkaar gaan lopen, maar tot zover is het constructief om hierin samen te werken.

8.4 Nieuwe vorm jaargesprekken

In 2019 is in samenspraak met alle leidinggevenden en de PVT een nieuwe werkwijze voor het voeren van jaargesprekken ontwikkeld (voorheen: functioneringsgesprekken). Vanaf oktober is de nieuwe werkwijze ingevoerd. Uitgangspunt in de nieuwe vorm is een grotere regierol voor de werknemer, en meer focus op persoonlijke balans en ontwikkelings- en scholingsbehoefte. De werkwijze wordt in 2020 geëvalueerd.

8.5 Update functiegebouw

Na de herziening van de functiebeschrijvingen in 2016 is bekeken of deze nog voldoen. Enkele functies waren nog niet geformaliseerd en zijn inmiddels bijgesteld en definitief ingedeeld. Ook waren er enkele nieuwe functies ontstaan. Het functiegebouw is nu weer compleet en kan als basis dienen voor de overstap naar een andere cao.

8.6 Arbeidsomstandigheden

- Na meer omvangrijke investeringen in 2018 is in 2019 zijn de acties uit het plan van aanpak van de RI&E gemonitord en bijgesteld.
- De PVT stemde in met een notitie over de hulp die de werkgever kan bieden bij het stoppen met roken.
- De taakomschrijving van de preventiemedewerker is aangescherpt en kreeg instemming van de PVT.
- Het verzuimbeleid is aangepast naar gewijzigde wetgeving en kreeg instemming van de PVT.
- De nieuwe inrichting van de werkplekken is afgerond.
- Medewerkers kregen een training 'Deskfit', ter voorkoming van fysieke klachten door beeldschermwerk.

8.7 Scholing en training:

Er waren diverse trainingen voor het voltallige personeel. Zo was er een training 'Moreel Beraad' over integriteitsvraagstukken. Er was een collectieve training over diversiteit (zie hoofdstuk 2). Voor het Expertisecentrum Cultuuronderwijs was er een training over lestechnieken. De afdeling M&C volgde een training voor copywriting voor SEO. Het team van adviseurs kreeg teamcoaching. Verder zijn er diverse individuele trainingen en seminars gevolgd.

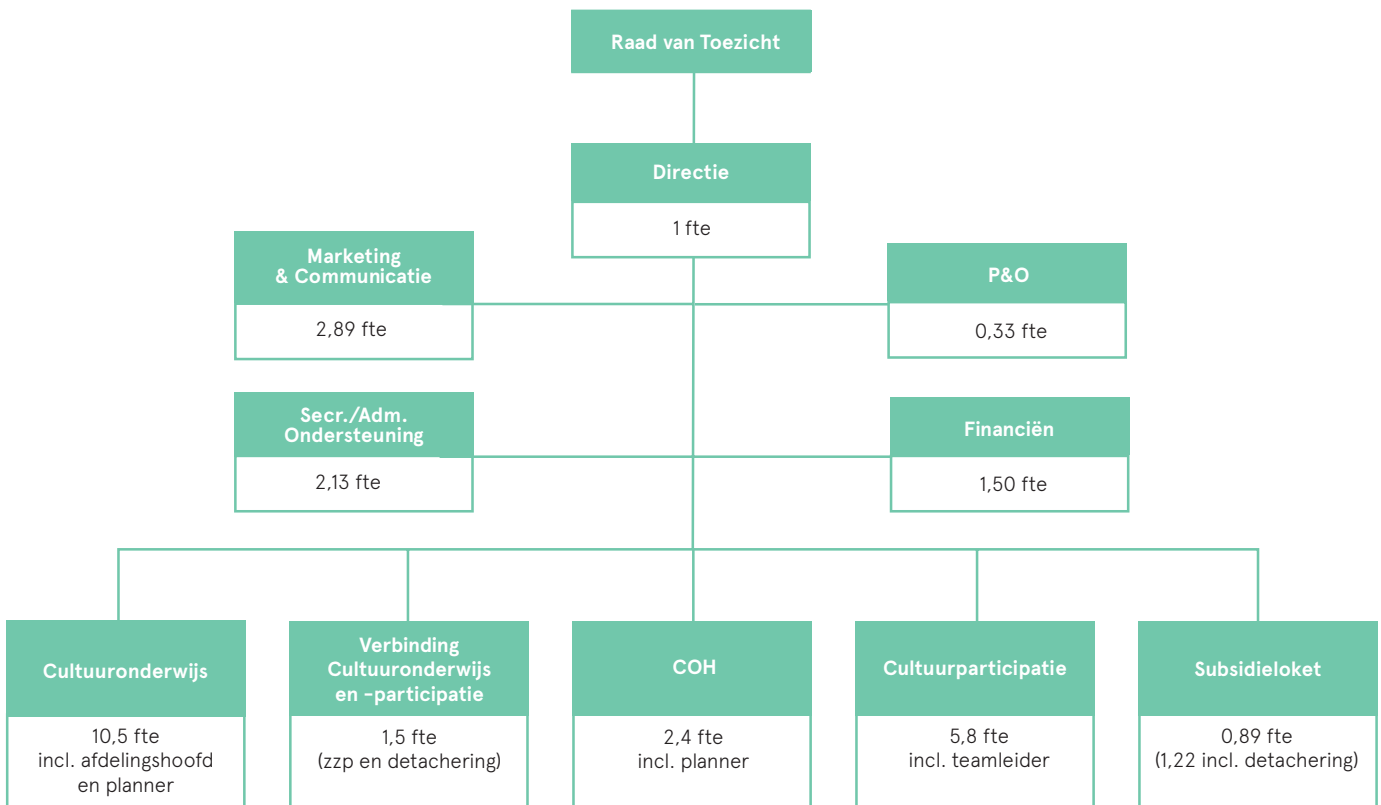
8.8 Personeelsvertegenwoordiging (PVT)

In 2019 waren een aantal reguliere overleggen met de directeur-bestuurder. Voorafgaand hieraan heeft de PVT onderling vergaderd. Daarbuiten waren er extra overleggen, zowel onderling als met de directeur-bestuurder. De onderlinge PVT-overleggen zijn openbaar. De verslagen van de (overleg)vergaderingen zijn voor alle medewerkers toegankelijk in een openbare map.

Op 28 maart 2019 woonde de PVT een seminar bij om op te hoogte blijven van de recentelijke ontwikkelingen over personeelsvertegenwoordiging en ondernemingsraad. Zaken die in 2019 in de overleggen aan de orde zijn gekomen:

- Nieuwe cao
- Nieuw beleidsplan
- Jaargesprekken
- Subsidierегeling loopbaancoaching voor werknemers 45+
- RI&E en BHV
- Beleid ongewenste omgangsvormen en vertrouwenspersoon
- Anti-rookbeleid
- Training Moreel beraad (integriteit)
- Training Verbindende communicatie
- Thuiswerken

Organogram

Hoofdstuk 9

Raad van toezicht

9.1 Goedkeuring verslag

Het jaarverslag en de jaarrekening zijn uitgebracht door de directeur-bestuurder van de Stichting CultuurSchakel en besproken in de vergadering van de raad van toezicht op 6 april 2020. De accountant heeft op 6 april 2020 een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2019 afgegeven. De raad van toezicht heeft de jaarrekening goedgekeurd, na kennisneming van de bevindingen van de accountant. De genoemde documenten geven voldoende inzicht in de inspanningen en activiteiten van de Stichting CultuurSchakel in het verslagjaar. Deze passen binnen de doelstellingen van de stichting.

9.2 Verantwoording toezicht

De Stichting CultuurSchakel is opgericht op 17 mei 2013 en heeft tot taak om de realisatie van de gemeentelijke doelstellingen op het gebied van cultuuronderwijs en -participatie te bevorderen.

De raad van toezicht toetst de strategie, de financiële risicobeheersing en de realisatie van beleidsdoelstellingen aan het jaarplan, kwartaalrapportages, jaarrekening en (realisatie van de) begroting. De informatievoorziening over de inhoudelijke activiteiten van de stichting is op orde en van goede kwaliteit. De bedrijfsprocessen en de administratieve organisatie van de stichting zijn op niveau, waarmee de raad van toezicht in staat is haar toezichtstaak uit te voeren. Het afgelopen jaar is sterk ingezet op inclusie. Cultuurschakel heeft de ambitie om zowel in het aanbod als binnen de eigen organisatie betekenisvolle stappen te zetten waar het gaat om inclusie. Het onderwerp staat hoog op de agenda en is een vanzelfsprekend onderdeel van ons afwegingskader.

Jaarlijks bespreekt de raad van toezicht de bevindingen vanuit de controle van de administratie en de jaarrekening met de accountant.

De raad van toezicht toetst waar mogelijk op de uitgangspunten van de Code Culturele Diversiteit. De acht principes van de Governance Code Cultuur worden gehanteerd met dien verstande dat enkele aanbevelingen minder van toepassing zijn en door de raad van toezicht van CultuurSchakel anders worden toegepast. Het gaat om:

- 1.6 Dit komt tot uitdrukking in de missie, visie en beleidsstukken. RvT houdt daarop toezicht. Kanttekening: voor zover toegestaan door de subsidiegevers.

- 3.2 Bestuur en toezichthouders zijn zelf verantwoordelijk om te melden en af te wegen of het risico van belangenverstremming bestaat. Er is alleen sprake van meldingsplicht, niet van toestemming.
- 7.5 De raad van toezicht heeft, wanneer daartoe aanleiding is, in overleg met het bestuur contact met de belangrijke publieke en private financiers van de organisatie.

De leden van de raad van toezicht opereren onafhankelijk van de stichting. Er is in 2019 geen sprake geweest van tegenstrijdige belangen.

9.3 Vergaderingen

De raad van toezicht vergaderde 5 maal in 2019 en had 2 extra bijeenkomsten in het kader van het Meerjarenbeleidsplan.

De belangrijkste besproken onderwerpen waren:

- De werkzaamheden van de stichting, waaronder de voortgang van de Haagse CultuurAcademie en het project cultuuronderwijs en cultuurparticipatie verbonden en de ambities voor het voortgezet onderwijs.
- De relatie met de stakeholders
- De (maandelijkse) inhoudelijke voortgangsrapportages van de directeur-bestuurder.
- Het verslag van het jaarlijkse functioneringsgesprek met de directeur-bestuurder.
- De governance-check en de jaarlijkse evaluatiegesprekken met de raadsleden.
- De vervulling van vacatures in de raad met het oog op het geplande aftreden van twee leden.
- De evaluatie van de accountant en de contractverlenging.
- Het werkplan, de begroting, de jaarrekening en het jaarverslag, de kwartaalrapportages en de planning.
- Het Kunstenplan en het nieuwe beleidsplan.
- De bedrijfsvoeringsprocessen, het risicomanagement en de administratieve organisatie.
- Diverse onderwerpen op het gebied van het personeelsbeleid en de arbeidsvoorwaarden, en de overstap naar een andere cao.
- Kennismaking met de nieuwe Personeelsvertegenwoordiging.

Leden van de raad van toezicht bezochten daarnaast een aantal activiteiten van CultuurSchakel.

De voorzitter van de raad van toezicht heeft regelmatig overleg met de directeur-bestuurder.

9.4 Het secretariaat

Het secretariaat van de raad van toezicht is onder verantwoording van de directeur-bestuurder, mevrouw M. Cornelis, uitgevoerd door de managementsecretaresse. Voor de notulering van de vergadering wordt gebruikgemaakt van een externe notulist.

9.5 Beloning directeur-bestuurder

Voor de beloning van de directeur-bestuurder is de CAR-UWO van toepassing. De beloning valt binnen de kaders van de Wet normering topinkomens.

9.6 Functioneren en honorering raad van toezicht

De raad van toezicht houdt jaarlijks een zelfevaluatie. Tenminste een keer in de drie jaar gebeurt dat onder leiding van een onafhankelijke externe voorzitter. Door het aantreden van een nieuwe voorzitter in het tweede kwartaal heeft de evaluatie in 2019 niet plaatsgevonden. Dit zal in het eerste kwartaal van 2020 gebeuren.

Voor de leden van de raad van toezicht is de mogelijkheid opengesteld een vergoeding te ontvangen voor onkosten. Voor een lid bedraagt deze € 1.000 per vergaderjaar, voor de voorzitter € 1.500 (bedragen excl. BTW).

9.7 Profielschets raad van toezicht

De raad van toezicht heeft een profielschets opgesteld. De profielschets geeft een beeld van taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de raad en daarnaast de eisen die aan de raad en haar leden worden gesteld.

9.8 Samenstelling raad van toezicht

De raad van toezicht bestaat uit vijf leden. In 2019 traden twee leden af, conform rooster van aftreden, waaronder ook de voorzitter. Na het opstellen van een geactualiseerde profielschets zijn twee nieuwe leden geworven die in juli zijn aangetreden.

De samenstelling van de Raad van Toezicht is per 31 december 2019:

Naam: Hélène Oppatja
Functie: voorzitter
Benoemd: juli 2019
Herbenoembaar: najaar 2023
Geboortedatum: 23 januari 1966
Functie dagelijks leven: gemeentesecretaris Wassenaar
Relevante nevenfuncties: voorzitter raad van toezicht Alphen op één lijn
 commissaris Ferm Werk
 bestuurslid (culturele programmering) bij Stichting Nationale Herdenking 15 augustus 1945

Naam: Bircan Bozbey
Functie: lid
Benoemd: juli 2019
Herbenoembaar: voorjaar 2023
Geboortedatum: 3 januari 1973
Functie dagelijks leven: beleidsadviseur en studentendecaan Hogeschool Inholland
Relevante nevenfuncties: geen

Naam: Mevrouw mr. V. Budhu Lall
Functie: lid
Benoemd: mei 2013
Herbenoemd: voorjaar 2016
Treedt af: voorjaar 2020
Geboortedatum: 28 juli 1958
Functie dagelijks leven: advocaat en belastingadviseur, Meijer Advocaten en Belastingadviseurs B.V.
Relevante nevenfuncties: bestuurslid VNO-NCW West Kring Den Haag
 bestuurslid stichting XTRA te Den Haag
 voorzitter RvT stichting Shon
 bestuurslid Economic Board Den Haag.

Naam: De heer A.J. Kroezen RA
Functie: lid
Benoemd: mei 2013
Herbenoemd: najaar 2016
Treedt af: najaar 2020
Geboortedatum: 15 februari 1963
Functie dagelijks leven: stafdirecteur Finance & Control Van Oord in Rotterdam
Relevante nevenfuncties: penningmeester VMHC Cartouche te Voorburg

Naam: Mevrouw M. de Vet
Functie: lid
Benoemd: juni 2016
Herbenoembaar: voorjaar 2020
Geboortedatum: 6 oktober 1974
Functie dagelijks leven: hoofd Educatie&Interpretatie St. Van Gogh Museum
Relevante nevenfuncties: bestuur Museumpleinbus
 adviseur Fonds voor Cultuurparticipatie

Aftreedschema Raad van Toezicht:

Naam	Functie	In functie sinds	Termijn benoeming	Treedt af op*
Hélène Oppatja	voorzitter	01-07-2019	4 jaar	najaar 2023
Bircan Bozbey	lid	01-07-2019	4 jaar	voorjaar 2023
Kaushilya Budhu Lall	lid	17-5-2013	4 jaar	voorjaar 2020
Albert-Jan Kroezen	lid	17-5-2013	4 jaar	najaar 2020
Marthe de Vet	lid	01-6-2016	4 jaar	voorjaar 2020

*Het aantal zittingstermijnen is maximaal 2

